

Kőbányai Gépmadár Óvoda
1106. Budapest, Gépmadár út 15.
Tel: 06/1/262-3482
Tel/Fax: 06/1/431-9839
E-mail: gepmadarovoda10@gmail.com
Honlap: www.gepmadarovoda.hu

GÉPMADÁR PROGRAM

Helyi Pedagógiai Program

2020

TARTALOMJEGYZÉK:

ELŐSZÓ.....	1
Óvodánk és környezetének történelme	2
1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA, SZERKEZETE, ELVEI.....	4
1.1. Programunk gyermek- és óvodaképe.....	4
1.2. A családok szociokulturális háttere, óvodánk tágabb környezete	5
1.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	6
1.3.1. A napirend és a hetirend.....	6
1.3.2. A nevelés tervezése és időkeretei.....	7
2. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEI, ESZKÖZRENDSZERE	8
2.1. Személyi feltételek.....	8
2.2. Tárgyi feltételek	10
3. NEVELÉSI ALAPELVEINK ÉS NEVELÉSI CÉLJAINK; NEVELÉSI CÉLJAINKHOZ KAPCSOLÓDÓ FELADATAINK A SZEMÉLYISÉG FEJLESZTÉS TERÜLETÉN	10
4 . EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	13
4.1. Az egészséges életmódra nevelés	13
4. 2. Az egészséges táplálkozás	15
4.3. A mozgás	16
4. GONDOZÁSI FELADATOK.....	20
5. ERKÖLCSI, ÉRZELMI NEVELÉS.....	28
5.1. Szocializáció	31
5.1.1. A szocializáció néhány fontos állomása.....	33
5.2. Hagyományápolás.....	36
6. INKLÚZÍV PEDAGÓGIA, INTEGRÁCIÓ	39
7. AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS, AZ ANYANYELVI NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	40
7.1. Anyanyelvi nevelés.....	41
8. A „GÉPMADÁR” PROGRAM TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	44
8.1 A játék.....	45
8.2. A munka.....	48

8.3. A tanulás	51
8.3.1. A külső világ tevékeny megismerése	57
8.3.1.1. Környezetismeret	57
8.3.1.2. Matematikai nevelés.....	62
8.3.2. Mozgás, testnevelés	64
8.3.3. Művészeti nevelés.....	68
8.3.3.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	68
8.3.3.2. Ének- zene, énekes játék, gyermektánc.....	72
8.3.3.3. Verselés, mesélés	75
9. SPECIÁLIS FEJLESZTŐPROGRAM ÓVODÁNKBAN	78
9.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése.....	78
9.2. Felzárkóztató program	82
9.2.1. Óvodánkba fogadható sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek.....	85
9.2.1.1. Beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyerekek integrációja óvodánkban.....	85
9.2.1.2. Autizmus	86
9.2.1.3. Kevert specifikus fejlődési zavarok (F83)	87
9.3. Tehetségfejlesztés	88
9.3.1. Komplex tehetségsegítő program	89
9.3.2. Speciális gazdagító program óvodánkban	91
9.3.3. Tehetségműhelyek	93
9.3.3.1. Logikai- táblajáték tehetségcsoport.....	93
9.3.3.2. Mozgás-és sport tehetségcsoport.....	94
9.3.3.3. Művészeti tehetségműhely	95
10. A GYERMEKVÉDELEM ÓVODÁNKBAN	97
11. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	99
11.1. Az óvoda és a családok kapcsolattartása	99
11.2. Az óvoda és a társintézmények (bölcsőde, iskola) kapcsolattartása.....	101
A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ AJÁNLOTT IRODALOMJEGYZÉK	102
Legitimációs Záradék.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
MELLÉKLET	105

ELŐSZÓ

1999-től saját készítésű nevelési program alapján dolgozunk. Nevelőtestületünk a jól kialakított gyakorlatot foglalta egységbe programunkban, mely a múlt óvodapedagógiai hagyományaira építkezik, és megfelel az Óvodai nevelés országos alapprogramjában elvártaknak.

Óvodánk megújított programja a referencia dokumentum, melybe beépítettük fenntartónk elvárásait, partnereink felénk közvetített igényeit. Ez a szakmai program tartalmazza nevelési céljainkat, feladatainkat, értékrendünket, melyet a családok felé is kívánunk közvetíteni. Fontos és hasznos dokumentum, amely rendszerbe foglalja óvodánk teljes nevelési-fejlesztési gyakorlatát.

Programunk a gyermekek alapvető tevékenységeire: a játékra, a tanulásra és a játékos jellegű munkafeladatokra épül, és e köré szervezi pedagógiai és pszichológiai feladatait. Fő hangsúlyt kap benne a képességek fejlesztése mellett a hagyományápolás és a mozgásfejlesztés is. Fokozott gondot figyelünk a sajátos és egyedi gyermeki személyiség kibontakoztatására, a gyermekeket megillető jogok, és az egyenlő hozzáférés biztosítására. Változatos tevékenységek, tapasztalatszerzési lehetőségek közben és hangsúlyosan a játékban észrevétlenül tanulhatnak a gyerekek.

Alapító okiratunk szerint integráltan neveljük azokat a gyermekeket, akik az illetékes szakértői bizottsági vélemény alapján a többi gyermekkel együtt nevelhető-oktatható autizmus spektrumzavarral küzdő, integráltan nevelhető beszéd fogyatékos és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavar), a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek.

Programunk készítésekor a Köznevelési Törvényt, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit, valamint Kompetencia Alapú Óvodai program ajánlásait figyelembe vettük.

Programunk megvalósítása során arra törekszünk, hogy az óvodásaink okos szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élvezzék a nálunk töltött éveket. Felkészülten, örömmel álljanak az iskolai élet elé. Legyenek szabadok, boldogok, élvezzék a felhőtlen gyermekévek gondtalanságát.

Óvodánk és környezetének történelme

A Pesti-síkság ősi, történelmi emlékeket őrző helye a Rákosmező, melyen a Rákos-patak folyik keresztül (ennek szívében található óvodánk). A Rákos-patak Gödöllő és Szada között ered, délnek folyik, Pécelnél áttöri a gödöllői dombvidéket, Rákoskeresztúrnál nyugatra fordulva kilép a Pesti-síkságra. Hossza 42 km, vízgyűjtő területe 165 km. Valamikor több száz évvel ezelőtt ez a terület halban, vadban gazdag királyi vadaskert volt.

A Rákos mezejét ilyen néven már a Honfoglalás utáni időkből fennmaradt írásos anyagok is említik, de hogy ez a terület pontosan hol volt, azt hosszú kutatások és viták után ennek a századnak a közepére döntötték el a régészek és a történészek. Az a bizonyos, hogy a rákos mezőként említett síkságon már a Honfoglalás kezdete óta gyűléseket, később rendi országgyűléseket tartottak évszázadokon keresztül.

1943-ban a mai Sarkantyú utcával szemben egy ejtőernyős ugrótorony építése közben honfoglalás-kori, majd avar kori sírokat, csontvázakat találtak, összesen 38 sírt tártak fel Dr. Nagy Tibor régész vezetésével. Ugyanúgy ezután a mai Tihany tér, Vezér út, Lóverseny tér területén rengeteg ilyen ősi leletet fedeztek fel, amelyek egyértelműen bizonyították, hogy ez a terület volt a Rákos mezején tartott országgyűlések legvalószínűbb helye.

Az első rendi országgyűlést 1277. május 30-án tartották itt IV. Kun László király uralkodása alatt.

Az oklevél, amely erről tanúskodik, így szól:

„Kelt Rákos mellett 1277 Pünkösds után való 15. napon.”

Ezután folyamatosan 35 országgyűlés következett itt több száz év alatt. Eleinte a szabad ég alatt, majd sátorral felszerelve, de mindig a szabadban rendezték meg.

A legemlékezetesebbeket idézzük most fel:

III. Endre négy országgyűlést tartott ezen a helyen. Az 1298. augusztus 5-én kezdődő országgyűlésen elhatározták, hogy ezen túl minden évben György hónap 15. napján gyűlnek egybe a rendek.

1307. az Anjou párti főnemesek itt ismerték el uruknak Károly Róbertet (az Árpád-ház kihalása után).

1466-ban V. László király fogságának idejére itt választották Hunyadi Jánost kormányzóvá (később kivégezték).

Fia, Hunyadi Mátyás, aki abszolutisztikus uralkodó volt, nem hívott össze országgyűlést.

Halála után felesége Beatrix azonban igen, 1490-ben összehívta a rendeket és János Albert lengyel herceget királlyá választották itt.

1497-től már főúri és köznemesi pártok ellentétét mutatják a levéltári anyagok.

A hangulatra jellemző: 1497-ben egy véres bárdot ütöttek egy fába, és esküvel fogadták: „A fejét veszti mindenki, aki egyenetlenséget támaszt közöttünk!”

1505-ben az országgyűlés határozata: soha nem fognak többé külföldi fejedelmet magyar királlyá választani.

Az ezután következő időkben a török vész elleni küzdelem és a pártok gyűlölködése miatt megkezdődött az ország összeomlása.

Az utolsó országgyűlést 1705-ben II. Rákóczi Ferenc hívta össze, de a kuruc harcok miatt nem jött létre, ezért áttették Széchenybe.

Összesen 400 év alatt 35 országgyűlés volt itt, ennek kétharmada tavasszal, április-májusban.

A hagyomány szerint 1514 áprilisában itt gyülekeztek a jobbágyok, és innen indultak Dózsa György vezetésével, 40000 emberrel Szeged ellen. (Ezt írásos anyagok nem erősítik meg, de a nép így tartja).

Ez a patinás történelmi hely, amely a mai Hungária krt., Rákos-patak, Kerepesi út által határolt terület: Rákosmezeje adott helyet az utolsó században a repülés úttörőinek. Katonai és sport repülőter lett Árpád fiainak gyülekezési helyén.

Innen szállt fel az első repülő Magyarországon, itt gyakoroltak később az ejtőernyősök. Emléküket őrzi az Őrs vezér terén a Gépmadár szobor:

„A repülés úttörőinek emlékére”

Óvodánk, és a környező utcák elnevezése is a repülés őskorának tiszteleg. A Gyakorló utca a gyakorló repülőternek, a Gépmadár utca és a Gépmadár Óvoda az első repülőgépeknek és a bátor pilótáiknak állít örök emléket.

1. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA, SZERKEZETE, ELVEI

1.1. Programunk gyermek- és óvodaképe

„A gépmadárra mindenki felszállhat!”

A mi nevelőtestületünk egységesen úgy gondolja, hogy a gyermekkor és ebben az óvodáskor a boldog, biztonságos, derűs szakasz a gyermekek életében. Nálunk minden gyermek – köztük a kiemelt figyelmet igénylő gyermek is- örömmel, vidáman és elégedetten játszhat, miközben észre sem veszi, hogy tanul. A biztonságot a szeretetteljes légkörrel, a nyugalmat sugárzó mindennapok ismétlődésével, valamint a családdal való szoros együttműködéssel tudjuk megteremteni. Az a gyermek, aki biztonságban érzi magát, felszabadult, érdeklődő, kíváncsisága, ötletei kimeríthetetlenek. Mozgásigénye hatalmas, kérdezősi, beszélgetési vágya szinte kielégíthetetlen. A szeretet, amely körülveszi a felnőttek és a gyermekek részéről, erőssé és megbízhatóvá teszi, kialakítja benne az önbecsülés és az önismeret képességét, mely későbbi életszakasaiban sikeressé, elégedetté teheti.

Az iskoláskorhoz közeledve egyre jobban differenciálódnak érzékei, gondolatai és érzelmei. Határozott véleménye van a világ dolgairól, és ezt el is tudja mondani logikus és időnként meglepően kreatív formában. Szeret játszani, énekelni, tevékenykedni, szeret nevetni, de szeret játékosan tanulni is. Ez számára az óvodáskorban mindig játék marad.

Társaival és felnőttekkel az elsajátított példák alapján tud toleráns, udvarias és nagylelkű lenni, amely nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Megtanulja azt is, hogy nemcsak kapni, de adni is öröm. Megszereti és óvja a természetet, vigyáz a társaira, a növényekre és az állatokra. Meleg, pozitív érzelmek fűzik a családhoz, az óvodához, a természethez, és ezeken keresztül a hazájához. Tud örülni, együtt érezni, felszabadultan játszani, együttműködni, segíteni, lemondani, egyszóval: szeretni! Ugyanakkor, a fejlődést támogató értékelés következtében tud okos és kreatív tevékenykedésben részt venni, kezdeményezni, alkotni, és ha kell, figyelni, tanulni és sikereket aratni, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Ilyenek a gyermekek, akik felszállhattak a „Gépmadárra”!

1.2. A családok szociokulturális háttere, óvodánk tágabb környezete

Lakótelepi környezetben élünk, bár kisebb részben kertes családi házas övezet is tartozik körzetünkhöz. A családok összetétele viszonylag egységes képet mutat, egyszerűbb életvitelű, dolgozó, törekvő emberek vannak többségben nálunk. Körzetünkben jelentős számú nem magyar nemzetiségű család is él, ahonnan gyermekek érkeznek óvodánkba. A velük való foglalkozás a pedagógusok számára a megszokottól eltérő feladatokat is jelent.

A hozzánk érkező gyermekek általában jól gondozottak, nem szenvednek hiányt az alapvető testi szükségleteikben, de lelkileg és érzelmileg támogatásra szorulnak.

A gyermekek nagy része mozgásigényét nem tudja kellően kielégíteni, mert kevés a lehetőség a szabad mozgások gyakorlására a lakásokban és a közterületeken egyaránt. A gyermekek egy részének ismeretei egyes területeken meglepően magas szintűek (számítógép, információk), másrészt alapismereteik hiányoznak a viselkedési, életviteli szokások területein. Kommunikációs készségük, anyanyelvi fejlettségük, érzelmi intelligenciájuk változatos, szórt képet mutat.

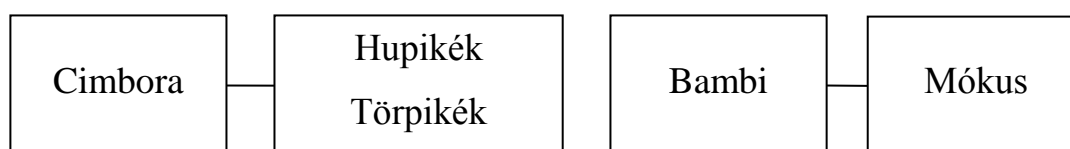
Közvetlen környezetünkben igazi zsúfolt és forgalmas üzletközpontok és közlekedési csomópontok találhatóak, melyek lehetőséget kínálnak a társadalmi környezetben ismeret- és tapasztalatszerzésre (Örs vezér tere és környéke, HÉV, METRÓ, SUGÁR és ÁRKÁD üzletközpontok, református és katolikus templom, benzinkút, iskola, bölcsőde, posta, orvosi rendelő). Az urbanisztikus életforma ellenpólusaként tágabb környezetünkben, de könnyen elérhető távolságban igazi paradicsomát találjuk a természeti nevelés lehetőségeinek: Szilas és Rákospatak a vizes élőhelyek növény- és állatvilágának és a környezet szennyezés hatásainak megfigyelésére ad lehetőséget. Hévvél könnyen megközelíthető Mogyoród, Gödöllő környéke, a Gödöllői-dombság. Ezek a területek természeti és történelmi ismereteket, élményeket rejtegetnek, melyek felfedezése óvodás gyermekeinknek az ismeretek mellett érzelmileg is sokat nyújthat.

1.3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

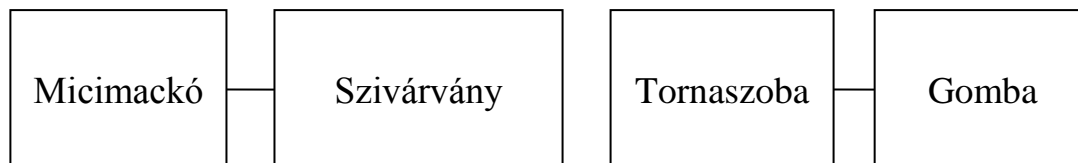
Kertünk, játszóudvaraink tágasak sok zöld növényvel, nagy árnyas fákkal, füves területekkel. A lakótelep közepén szinte zöld oázis, ahol minden lehetőség megvan a **szabad mozgás** tartalmas biztosítására, a gyermekek edzésére, a természet közeli egészséges életmód megszervezésére. Az udvari eszközök az előírások szerinti szabványnak megfelelnek, folyamatos felújítás alatt állnak. A műfüves focipályát a mindennapi mozgás keretében használják a gyerekek. Virágos kertjeinkben minden évszakban nyílik megfigyelésre alkalmas növény. Kertünk- udvarunk fejlesztéséről folyamatos munkával gondoskodunk, tudva azt, hogy a gyermekek számára ez a legkedvesebb játszó és tartózkodási hely.

Csoportszervezési elveinknek megfelelően lehetőség szerint a 3-4, a 4-5, és az 5-6-7 éves korú gyermekek járnak egy-egy csoportba úgy, hogy az egymás melletti csoportokba eltérő életkorú gyermekek járnak, átlagosan 22-26 fő csoportonként, ami megfelel a Köznevelési Törvényben foglaltaknak. A szomszédos bölcsődéből érkezik gyermekeink nagy része, így a csoportok kialakításánál a már meglévő szülő és gyermek kapcsolatokat mindig figyelembe vesszük. A két egymás melletti csoport élete a mindennapokban szorosan összefonódik. Gyakran játszanak, ünnepelnek együtt, így természetes élethelyzetekben biztosítjuk a különböző korosztályok kommunikációjának, együttműködési képességének fejlődését.

Emelet

Földszint

1.3.1. A napirend és a hetirend

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend, és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint a helyi szokásokhoz. A rendszeresség és az ismétlődések

érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek. A jó napirendet folyamatosság, és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

1.3.2. A nevelés tervezése és időkeretei

Nevelési céljaink és feladataink ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyerekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg.

Projekt szemléletet az ismeretek, problémakörök sokoldalú megtapasztalása során alkalmazzuk.

A csoportnaplók a pedagógiai program alapján kapcsos dossziében, befűzős lapokból állnak.

Kötelező tartalma:

- az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.
- az óvodai csoportnapló **tartalmazza:**
 - a gyermekek nevét és óvodai jelét
 - a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek
 - a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét
 - a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket
 - a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban
 - nevelési éven belüli időszakonként
 - a nevelési feladatokat
 - a szervezési feladatokat
 - a tervezett programokat és azok időpontjait
 - a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit
 - az értékeléseket
 - a feljegyzést a csoport életéről

Az óvodapedagógusok feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- a gyermekek egyéni fejlődésének figyelemmel kísérése és az ehhez kapcsolódó fejlesztési terv rögzítése
- megfigyelőlap az óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követésére és jellemzésére,
- tanulási tervek készítése, projektek tervek készítése
- egyéni fejlesztési terv készítése az óvoda fejlesztőpedagógusával, logopédusával, pszichológusával közösen, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekre
- a csoport szokásrendjének, programjainak tervezése
- a csoport napló és hiányzási napló rendszeres, napra kész vezetése
- hetirend, napirend összeállítása

2. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEI, ESZKÖZRENDSZERE

2.1. Személyi feltételek

Diplomás és szakvizsgázott óvodapedagógusok, fejlesztő óvodapedagógus, óvodavezető, szakképzett csoportos dajkák, szakképzett pedagógiai asszisztensek, félállású pszichológus, kisegítő munkatársak (takarító, konyhás, kertész), és óvodatitkár dolgozik állandó munkatársként együtt óvodánkban. Specialitásaink miatt, a mozgásfejlesztéshez, a fejlesztő pedagógiához, a művészetekhez, néptánchoz közel álló szakmai tudás meglétét részesítjük előnyben a további alkalmazások esetében is. Ezek azok a szakképzések, melyek programunk szellemiségéhez a legjobban illeszkednek. Pedagógiai munkánkat segítő külső szakemberek a logopédus, gyógypedagógus. Tekintettel a gyermekek közötti gyakori magatartási, viselkedési és egyéb problémákra, programunk megvalósításához folyamatosan szükségünk van munkánkat segítő fejlesztő pedagógus alkalmazására is.

Az óvoda élén függetlenített beosztásban a képviselőtestület által kinevezett óvodavezető áll, ötévenkénti pályázati rendszerben választva.

Az óvoda helyettes vezetőjét a nevelőtestület véleményezése alapján az óvodavezető választja, mely megbízás határozott ideig érvényes.

Munkaköri leírásaikat, feladataikat, munkamegosztásuk rendjét az óvoda Szervezeti Működési szabályzata részletesen tartalmazza.

Gyermekcsoportonként két főiskolai végzettségű, szakképzett óvodapedagógus dolgozik váltott műszakban. Az alapdiploma mellett, programunk megvalósítását segítik a következő kiegészítő képzések, szakképesítések:

- minden hagyományörzéssel kapcsolatos népművészeti továbbképzési forma
- drámapedagógus képzés, szakképzés
- mozgás-torna, preventív gyógytorna jellegű képzések, szakképzések
- fejlesztő pedagógiával, tehetséggondozással kapcsolatos képzések
- kommunikációval, anyanyelvvel, logopédiával, egyéb nyelvekkel kapcsolatos képzések
- kompetencia alapú óvodai programcsomag, és a kapcsolódó módszertanok képzései

Továbbképzéseink megszervezésekor ezeket az elveket mindig figyelembe vesszük. Az óvodai élet megszervezésében a migráns gyermekek számára lehetőséget nyújtunk egymás kultúrájának megismerésére.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését speciálisan képzett szakemberek segítik: a fejlesztőpedagógus és a pszichológus, akik egyben a nevelőtestületünk tagjai, segítik a családokat és a problémával küzdő gyerekeket; a logopédus, aki az egyre növekvő számú beszédhibás gyermekekkel foglalkozik, és az utazó gyógypedagógus.

A gyerekcsoportok mellett jelenleg is egy-egy fő dajka teljesít szolgálatot, mint a nevelőmunka nélkülözhetetlen és szakképzett segítői. Segítségünkre vannak még a pedagógiai asszisztensek is, a hét csoportra két álláshellyel rendelkezünk. A három munkakör összehangolása elengedhetetlen.

Mindhárom félnek törekednie kell a jó viszony, és munkatársi kapcsolat kialakítására, ugyanakkor a dajkának és a pedagógiai asszisztensnek is feltétel nélkül el kell fogadnia az óvodapedagógus szakmai irányítását. Fontos, hogy a pedagógiai asszisztens és a dajka is jól ismerje a rábízott gyermekcsoportok gyermekeit, és fogadja el, hogy minden gyermek más, és más, ezért más a segítség iránya, módszere, és foka. Legyen jóindulatú, elfogadó, megértő, és felelősségteljes a gyerekekkel.

Az óvónő, mint szakmai irányító ismertesse meg a nevelés célját, feladatát, módszerét velük, és folyamatosan irányítsa szakmai munkájukat a csoport mellett.

Az óvoda nem pedagógus alkalmazottai az óvodapedagógusokkal összehangolt munkájukkal hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvoda rendjét, tisztaságát, konyhai feladatok ellátását egy konyhás és egy kisegítő dolgozó biztosítja, mely tekintettel az óvoda emeletes elrendezésére, nagy területére, 2 konyhájára, nem nevezhető elegendőnek a tökéletes, HACCP-nek is megfelelő feladatellátáshoz.

Az óvoda gazdasági és adminisztrációs feladatainak ellátását főállású óvodatitkár segíti, valamint rendelkezésünkre áll egy főállású kertész-karbantartó munkatárs is.

Az óvoda SZERVEZETI MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA tartalmazza a munkaköri feladatok leírását, és a teljes munkarendet.

2.2. Tárgyi feltételek

Az 1978-ban átadott épületegyüttes, amely a bölcsődéből és az óvodából áll, akkoriban korszerűnek és jól felszereltnek számított. Ma is alkalmas az egészséges életfeltételek és gyermeknevelés biztosítására, mivel tágas, világos, jól berendezett és tiszta, gondozott. Az öltözők, mosdók és egyéb helyiségek jól felszereltek. Folyamatosan újítjuk, szépítjük, alakítjuk a belső tereket az önkormányzat, az óvodai alapítvány és a szülők segítségével. 2013-ban az óvodában nagy felújítás történt: külső nyílászáró csere, hőszigetelés, tetőszigetelés, vizesblokkok felújítása. Tornatermünk 2000-ben létesült, egy csoport megszüntetésének pozitív következményeképpen.

3. NEVELÉSI ALAPELVEINK ÉS NEVELÉSI CÉLJAINK; NEVELÉSI CÉLJAINKHOZ KAPCSOLÓDÓ FELADATAINK A SZEMÉLYISÉG FEJLESZTÉS TERÜLETÉN

Nevelési alapelveink

- óvodánkban a gyermekeket elfogadással, tisztelettel, szeretettel, megbecsüléssel, és bizalommal neveljük. Elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását
- óvodánkban a gyermeket, mint fejlődő személyiséget- különleges védelem illeti meg
- nevelésünk befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva ezzel minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést
- pedagógiai rendszerünk lehetővé teszi az átlagos és a kiemelt figyelmet igénylő (a sajátos nevelési igényű, hátrányokkal küzdő, valamint a tehetséges gyermekek) készségeinek, és képességeinek kibontakoztatását

- a hátrányos megkülönböztetés, és kirekesztés semmilyen formáját nem engedjük érvényesülni
- értékeink: tudás, igazságosság, szabadság, méltányosság, rend
- fontosnak tartjuk az életkorhoz illeszkedő követelményeket, a fejlődést támogató értékelést
- tiszteletben tartjuk, hogy az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család

Nevelési céljaink:

- segítsük elő gyermekeink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a hátrányok csökkentését, az életkori, és az egyéni sajátosságok, és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével
- a rendelkezésünkre álló minden eszközrendszerrel az óvoda-iskola átmenetet megkönnyítsük a gyermekek, és szüleik részére
- az inklúzió megvalósítása differenciált képességfejlesztéssel a kiemelt figyelmet igénylő,
- hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási és magatartászavaros (továbbiakban BTM) valamint a tehetséges gyermekek esetében
- az inklúzió megvalósítása az átlagos, de képességfajták tekintetében más gyermekek esetében is
- a játék, a mozgás, az érzelmi, és az erkölcsi nevelésünk legyen kiemelten hangsúlyos

A családi nevelést kiegészítjük azzal a többlettel, amit a közösségi nevelés lehetővé tesz (magatartási, viselkedési szokások, környezettudatos magatartás, befogadás, erkölcsi nevelés, hagyományápolás, tolerancia).

Érzelmi biztonságot nyújtó komplex rendszerben biztosítjuk a testi, az értelmi, az érzelmi, az anyanyelvi-kommunikációs és művészeti neveléseket segítve, és kiegészítve ezzel a családi elképzeléseket.

Az iskolai életmódhoz szükséges viselkedési, magatartási szokásokat alakítunk ki komplex fejlesztő munkával segítve a nehézségekkel küzdő gyerekeket és támogatva a tehetségeket.

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek színvonalas kielégítése, a testi, a szociális, és az érzelmi- értelmi- anyanyelvi képességek egyéni és életkor specifikus alakítása, a gyermeki közösségekben végezhető sokszínű tevékenységekkel, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játéokra.

Ezen belül kiemelt feladatunknak tekintjük:

Az egészséges életmód szokásrendjének alakítását	Az erkölcsi, érzelmi nevelés és szocializáció biztosítását	Az értelmi -anyanyelvi fejlesztés, nevelés megvalósítását.
Kiemelt fontosságú feladat ezen belül: sokoldalú mozgásfejlesztés	Kiemelt fontosságú feladat ezen belül: hagyományápolás, a gyermekek szocializációs folyamatainak szakszerű segítése.	Kiemelt fontosságú feladat ezen belül: a kommunikációs nevelés és a differenciált egyéni fejlesztés

4 . EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az ENSZ Egészségügyi Világszervezete (WHO) dekrétumában az egészségnevelés fogalma: teljes testi, lelki, szellemi, társas, szociális „**jóléti állapot**”. A „jóléti állapot” ebben az összefüggésben a teljes **egészségi potenciál** és az **egészségre való esély** elérését jelenti. Az egészségnevelés **pedagógiánk alapját** jelenti, mely a nevelési folyamatok minden mozzanatában jelen van, ezért pedagógiai szemléletünkben az egészségnevelés nem áll meg a gyermek testi, biológiai egészségénél. **Sajátos egységben szemléli** a gyermeket lelkiségében, szellemiségében, társas kapcsolati rendszerében.

4.1. Az egészséges életmódra nevelés

Az egészség **örök emberi érték**, az életminőség fontos dimenziója. Az egészséget az ember teremti meg és éli át a mindennapok különböző szintjein.

Az egészséges életmódra nevelés magában foglalja:

- a gyermekek gondozását, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítését
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítését
- a gyermek segítését testi képességei fejlődésében
- a gyermek egészségének védelmét, erősítését, óvását, megőrzését
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítását
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítását
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítását
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatait (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg- engedékeny nevelési módszer)
- megfelelő, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködő szakemberek bevonását
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását

Ezen értékek képviselését és kimunkálását egészséges életmódra nevelésünkben hangsúlyosan fontosnak tartjuk.

Az egészséges életmódra nevelés legfontosabb feltételei:

- a „modell” jelenléte, vagyis az egészséges életmód szokásait, az egészségvédő szokásokat a gyermekek a felnőttek által nyújtott **modell után**, mintakövetéses módon sajátítják el
- az egyéni bánásmód érvényesítése, mert a személyiség fejlődése minden gyermeknél egyéni adottságok, képességek, egyéni érési ütem és a külső ráhatások következtében jön létre. Ezért a gyermekek érési ütemét **nem sürgethetjük**, hisz a **sürgetés neurotizál**, megzavarja a természetes fejlődést. Fontosnak tartjuk a gyermekekkel kapcsolatba kerülő felnőttek részéről a **gyermekhez mért pedagógiai eljárások alkalmazását, melyben hangsúlyos szerepet kap a kiváráás és a türelem**

Az egészséges életmódra nevelésünk célja: A gyermekek tudásának, képességeinek fejlesztése, amely alkalmassá teszi őket az alapkészségek és képességek megszerzésére, egészségvédő kompetenciára.

Kompetencia alatt az egészséghez, az élethez való boldoguláshoz szükséges ismereteket, készségeket, képességeket értjük.

Az egészséges életmódra nevelésünk feladatai:

- egészséges környezet kialakítása
- környezettudatos magatartás megalapozása
- helyes életritmus biztosítása
- egészségügyi szokások, készségek, képességek alakítása
- az egészség, mint érték hangsúlyozása
- a felnőttek modellnyújtó viselkedése, tevékenységei
- a gyerekek körül élő felnőttek mentálhigiénéjének segítése
- a család és az óvoda egészségnevelési szokásainak összehangolása
- a szülők figyelmének felhívása a tudatosabb táplálkozás és a mozgás fontosságára
- az egészségügyi és egyéb szakszolgálattal való együttműködés, betegségek megelőzése
- a szülő beleegyezésével, évente egyszer, a kőbányai egészségügyi szolgálat közreműködésével az óvoda szervezésében a gyerekek fogászati szűrővizsgálaton vesznek részt
- a gyermekek képességének kialakítása, hogy választási helyzet elé állítva őket, az egészséges módot válasszák minden egészséggel kapcsolatos esetben

4. 2. Az egészséges táplálkozás

A mennyiségileg és minőségileg helyes, egészséges táplálkozás az egészséges élet alapja.

A gyermek táplálkozási szokásait a családjában sajátítja el. Ezek a szokások sokfélék, ezért feladatunk, hogy a **helyes táplálkozási szokásokat** megerősítsük, és továbbiakat alakítsunk ki.

Óvodánkban az évszakok ritmusához alkalmazkodva ismertetjük meg a gyermekekkel az egészséges táplálkozást, melynek alapját: zöldségek, gyümölcsök, gabonafélék, olajos magvak, hüvelyesek, könnyen emészthető, nem túl zsíros fehérjék, megfelelő mennyiségben folyadékfélék alkotják.

A felkínált táplálékok biológiailag értékes alkotóelemeket, rostot, vitamint, makro- és mikroelemeket tartalmaznak. Az óvodánkat ellátó gyermekélelmezési szolgáltatóval megfelelő és együttműködő a kapcsolatunk, biztosítani tudják a korszerű alapanyagokat.

Óvodánk lehetőséget biztosít a különböző táplálékallergiás gyermekek étkeztetésére.

Az egészséges táplálkozási szokások kialakításánál különösen figyelünk:

- a táplálkozások időritmusára (3 óránként kötött időpontokban étkezünk)
- kellő mennyiségű víz fogyasztása (egyénileg változó)
- az alapos rágásra, melyre biztosítjuk a megfelelő időt
- a gyümölcsevésre két étkezés között
- az egyéni szükségletekre, érzékenységekre (ritmus, mennyiség, válogatás)
- az étkezések nyugodt, derűs légkörére
- az esztétikus étkezési felszerelések biztosítására, melyeket a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően használhatnak
- az étkezés örömét fokozó, esztétikus terítésre, környezetre, testi ápoltságra,
- kulturált beszéd szokások alakítására

Óvodánkban a családokkal való szorosabb kapcsolat az egészséges táplálkozás terén is megnyilvánul.

Óvodásaink szokásait kialakító, egészséges táplálkozásra való nevelésen keresztül szeretnénk hatni a családokra, ezzel is hozzájárulva szemléletformálásukhoz.

4.3. A mozgás

A mozgás jelentősége:

A mozgás **alapvető életjelenség** és **alapvető szükséglet**. Az egész életre, a világra jellemző dolog. **Átszövi az ember teljes életét**, környezetét. Mozgás nélkül nincs élet.

A **mozgás intenzíven befolyásolja** az egészséges **test**, az egészséges lélek és a fejlett **értelem** alakulását. Ezért a mozgás fejlettségéből következtetünk a gyermek fejlettségére, intellektusára.

A gyermek mozgása és játéka alapvető **feltétele és jelzője** fejlődésének.

A mozgás a gyermek egyik legtermészetesebb megnyilvánulási formája.

A gyermek a legtöbb **mozgástapasztalatát** életének kezdeti szakaszában szerzi meg, majd folyamatosan, az óvodába kerülve szervezett keretek között jut maradandó **mozgásélményekhez**, ami segíti őt az egészséges testkultúra kibontakozásában.

A kisgyermek biológiai fejlődésének abban a szakaszában kerül óvodába, amikor:

- a mozgás **aktivitása** a legnagyobb
- **mozgásvágya** a legerősebb
- **mozgásos cselekvése** a legintenzívebben fejleszthető

Komoly **gondot okozhat**, ha a gyermek:

- életmódja **mozgásszegény**
- beszűkült **mozgástérben** él (kis lakás, TV nézés, számítógépezés)
- nem jut elegendő **mozgástapasztalathoz**

Ezért tartjuk fontosnak, hogy a mozgáshiányt az óvodában, időben észrevegyük és megfelelő intenzitású mozgásingerekkel **kompenzáljuk**:

- a testtartás
- az állóképesség
- az erő
- a mozgásvégrehajtás terén jelentkező hiányosságokat

Az integrációs nevelésben részt vevő **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** mozgásfejlettsége eltérhet az átlagtól, az éretlenség általános tünetei különböző módon nyilvánulnak meg a nagy és finommozgások területén, ezért munkánkat fejlesztőpedagógus, és utazó gyógypedagógus segíti.

A mozgásfejlesztés ezen a területen is magába foglalja:

- a nagymozgások fejlesztését (járások, futások, ugrások, csúszás, kúszás, mászás)
- az egyensúly-gyakorlatokat
- a szem-kéz koordináció fejlesztését
- a szem-láb koordináció fejlesztését
- a finommotorika fejlesztését
- a beszédmozgás fejlesztését

Továbbá **különböző ismeretek** megszerzésére is szüksége van a gyermekeknek:

- a testrészek megismerésében
- a testséma alakításában
- a lateralitás alakításában, gyakorlásában
- a test elülső és hátulsó részeinek megismerésében
- a test függőleges zónáinak megismerésében
- az adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlásában
- a tér és a térbeli viszonyok észlelésének fejlesztésében
- a sorrendiség, a szerialitás gyakorlásában
- mód nyílik az egyes testrészek fejlesztésére, a térbeli viszonyok – irányok, helyzetek, idő gyakorlására, keresztcsatornák fejlesztésére is

Céljaink a mozgásnevelés területén:

- a gyermekek **mozgásszükségletüket** minél teljesebben **élhessék ki**
- a gyermekek **tevékeny, pozitív érzelmi töltésű** mozgásos lehetőségek közepette éljenek
- minden óvodás találjon **saját fejlettségének** megfelelő mozgásos alkalmat
- örömmel és **szabadon** mozogjanak a felkínált lehetőségek sokaságában
- megszerzett mozgásos tapasztalataikat **megváltozott körülmények** között is könnyedén tudják alkalmazni
- a mozgásnevelés teljessége – a gyermekek széleskörű tevékenységével átszőve – az egyes nevelési területek **integrációjában** valósuljon meg

Feladataink a mozgásnevelés területén:

Változatos lehetőségeket biztosítunk a mozgásos tapasztalatszerzésre.

Megfelelő szokás- és szabályrendszerrel olyan mozgásra ösztönző pozitív légkört alakítunk ki, melyben a gyermekek bátran, biztonsággal mozoghatnak.

Az egész nap folyamán szabad vagy szervezett formában megteremtjük gyermekeink számára a mozgásos alkalmakat, mind az épületen belül, mind a szabad levegőn.

*A szülők figyelmét felhívjuk arra, hogy: **a gyermek számára a mozgás alapszükséglet!***

A mozgásfejlesztés szervezési formái:

- a mindennapos mozgás
- a testnevelés foglalkozás
- szabad mozgási lehetőségek
- úszás

A mindennapos mozgás során főleg a testnevelési játékok segítségével, valamint lábtornás, zenés, vagy énekes, táncos mozgásokkal szereznek gyermekeink mozgástapasztalatot, a teremben vagy a szabadban.

Testnevelési foglalkozásainkon változatos eszközökkel, célirányosan fejlesztjük gyermekeink szervezetét és testi képességeit. A testnevelési foglalkozás óvodánkban „kötelező” foglalkozást jelent a gyermekek számára. Ez fejleszti a gyermekek természetes mozgását, lehetőséget ad mozgástapasztalatok bővítésére, fejleszti cselekvő és feladatmegoldó képességüket, testi képességeiket, ügyességüket, testi erőiket, gyorsaságukat, állóképességüket. Segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejleszti az alkalmazkodás képességét.

A foglalkozások megszervezésénél a tevékenykedésre, az önálló és örömteli mozgásra fordítjuk figyelmünket. Kitüntetett szerepet kap a beszéd észlelése és értése, a látás és hallás utáni tevékenység együttes jelenléte. A gyerekek egyforma instrukciók alapján dolgoznak, de a kivitelezésben egyéni eltérések mutatkoznak a fejlettségi szintek alapján.

Ezek figyelemmel követése lesz az alapja egyéni fejlesztő munkánknak.

Vízhez szoktatás, úszásoktatás szülői igény alapján az 5-6-7 évesek korcsoportjában lehetőséget biztosítunk az uszodai foglalkozások megszervezéséhez. Az úszás költsége a szülőket terheli (úszásoktatás díja, busz költség).

Udvarunk adta lehetőségeket folyamatosan kihasználjuk minden csoportban a szabad és az irányított mozgások, a torna és a mindennapi torna megszervezésében.

Az évszakoknak megfelelően folyamatosan gondoskodunk minden korcsoportban az edzési lehetőségek kihasználásáról (levegő, víz, napfürdő, testmozgások).

A harmonikus mozgás kialakítását gyermektánc szervezésével is segítjük, ahol egyszerű, vidám népi gyermekjátékokat és tánclépéseket tanulhatnak gyermekeink (5-6-7 évesek korcsoportjában).

Szabad mozgáslehetőségek:

- játékos mozgások teremben, tornaszobában és a szabad levegőn
- különböző mozgásfejlesztő eszközökkel történő mozgások (trambulin, csúszda, kalandpark, műfüves focipálya stb.)
- kirándulások (Állatkert, Medvepark, Vadaspark, Domony-völgy, Gödöllő, stb) évente kétszer, kiscsoportban egyszer, séták havonta egyszer minden csoportban
- gyermek táncház
- foci
- játékos gyermektorna

Munkánkat fejlesztőpedagógus, és utazó gyógypedagógus segíti, aki a nevelési év elején korcsoportonként **állapotfelmérést** végez, ennek során részletesen **vizsgálja** a tartási rendellenességeket, tengelyeltéréseket, izomfeszüléseket, a hasizom és a hasi légzés működését. Szükség szerint együttműködik a szülőkkel és az ortopéd szakorvossal. **A fejlesztőpedagógus heti rendszerességgel preventív foglalkozásokat tart**, melynek lényege a gyermekek izmai, ízületei, keringési és légző rendszerük helyes használatára történő tanítása, továbbá segít kibontani és megőrizni a természet adta funkciókat (ülés, állás, járás, lazítás). Szeretnénk, ha minden kisgyermeknek a mozgáskultúrája, **a testi anyanyelve** is lenne, **hogyan örömet leljen a mozgásban, teste „érzékelésében”**. Munkánkat segíti még az óvodapszichológus, aki egyéni szűrővizsgálatokat végez az óvodapedagógusokkal együttműködve, ha szükséges tanácsot ad a hozzá forduló szülőknek (krízistanácsadás) és csoportos terápiát is tart a rászoruló gyerekeknek (varázsjáték). A gyermekek fejlődését mérjük, egyéni fejlődési lapot vezetünk minden gyermekről.

Speciális gondozó prevenciós, és korrekciós lelki nevelési feladatokat látunk el szakemberek együttműködésével. A gyerekbántalmazás és agresszió megelőzése fontos óvodapedagógusi feladat. A gyermekvédelmi feladatokat az óvodapedagógusok a gyermek egészségügyi szakszolgálattal alaptevékenységként látják el, azaz hivatásbéli alaptevékenységük elválaszthatatlan része a gyermekvédelem. Ebben nyújt nekünk segítséget az Egészségügyi szolgálat, Óvodapszichológus, Gyermekjóléti szolgálatok, Nevelési Tanácsadók, Családsegítők, Bárka Kőbányai Szociális és Gyermekjóléti Központ.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza a lelki (érzelmi, akarat, értelmi) kiművelését, és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készségét.

4. GONDOZÁSI FELADATOK

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- teremtsen nyugodt, családi légkört, vegye észre és gondozza a gyerekek mentális problémáit
- minden gyermeknek biztosítson saját használatú: fogast, tároló helyet, törölközőt, fésűt, fogmosó poharat, fogkefét, ágycsillagot, ágycsillagot, melyet rendszeresen tisztán tartva tároljon
- teremtsen meg a feltételeket az egészségügyi szokások kialakítására az óvoda egész területén, összevont csoport alkalmával is
- ügyeljen arra, hogy az ebéd utáni pihenés benti, **kényelmes ruhában (nem pizsamában)** történjen
- könnyen tisztítható, esztétikus, célszerű tárgyakkal rendezze be a csoportot
- hártson el minden balesetet előidézhető lehetőséget
- baleset esetén biztosítsa a szakszerű ellátást, értesítse a szülőket
- tájékoztassa a dajkát a csoport szokásrendjéről és az aktuális a gondozással kapcsolatos nevelési feladatokról, irányítsa munkáját
- tájékoztassa a szülőket az óvodai gondozási szokásairól, szabályokról erre vonatkozó aktuális nevelési feladatokról
- fordítson fokozott figyelmet a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozására, és egyéni problémáikra
- ha szükségesnek találja, kérjen segítséget a megfelelő szakembertől
- gondoskodjon a mozgáshoz megfelelő és elegendő eszközről, mely célszerű, esztétikus
- gondoskodjon a folyamatos szellőztetésről és párologtatásról, valamint megfelelő hőmérsékletről
- használja ki az évszaknak megfelelő lehetőségeket a gyermekek mozgására, (lég-, nap-, vízfürdő, hó)
- ügyeljen az optimális zajszint megteremtésére
- biztosítsa a megfelelő életritmust a napirend és a heti rend rugalmas megszervezésével
- biztosítson elegendő időt és helyet a gyerekek mozgásigényének kielégítésére
- védje a gyermekek egészségét a káros hatásoktól (napfény, légszennyezettség, por, betegségek terjedésének megelőzése stb.)
- vegye észre és figyelembe az egészségtől eltérő változásokat, erről értesítse a szülőket
- biztosítsa a napi életritmust a rendszeresen időben megszokott tevékenységekkel

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként

3-4 éves gyermekek közösségében:

Étkezés:

Az óvodapedagógus:

- ismertesse meg a gyermekeket új ízekkel
- biztosítsa a kulturált étkezés feltételeit, tanítsa meg a szokásokat, ösztönözze a gyerekeket ezek elsajátítására
- folyamatosan mutassa be és ismétlje az önkiszolgálásra vonatkozó szabályokat és szokásokat
- tanítsa a helyes eszközfogást, eszköz használatot
- biztosítsa a feltételeket a második félévben a **folyamatos reggelizéshez**
- biztosítsa az igény szerinti folyadékpótlást
- tájékoztassa a szülőket az óvodai étkezés szokásairól, szabályokról, erre vonatkozó nevelési feladatainkról
- tájékozódjon a gyermek esetleges ételallergiáiról és tegye meg az ezzel kapcsolatos intézkedéseket
- folyamatosan ellenőrizze az étkezéshez használatos eszközök épségét balesetvédelmi szempontból
- ellenőrizze, hogy a gyermekek ne egyenek káros vagy veszélyes ételeket: pl. rágógumi, cukorka

Testápolás:

Az óvodapedagógus:

- gyakoroltassa a gyermekekkel, a saját jeleikkel ellátott tárgyak, ruhadarabok, testápolási eszközök, felismerését, helyét
- mutassa be a testápoláshoz szükséges eszközök helyes használatát, szükség szerint ismétlje a folyamat lebontását lépésenként (fogmosás, körömkefe használata, törülköző használat stb.)
- tájékoztassa a szülőket az óvodai testápolási szokásokról, szabályokról az aktuális nevelési feladatokról ezzel kapcsolatban
- tanítsa WC használat során a papír használatát, zsebkendő használatát, ellenőrizze ezt, szükség esetén segítse ezek használatát

Öltözködés:

Az óvodapedagógus:

- nyújtson segítséget öltözésnél, vetkőzésnél a megfelelő ruhadarab kézbeadásával
- szoktassa a gyermekeket az öltözködés helyes sorrendjéhez
- tanítsa meg a ruházatok helyét (zsák, szekrény, cipős szekrény)
- végezze el a cipőkötést
- ügyeljen arra, hogy öltözködésnél a szekrényajtók csukva legyenek, a padokat a gyermekek ülve használják
- ellenőrizze a benti cipők alkalmasságát
- a testnevelés foglalkozásokra kérjen torna felszerelést
- tájékoztassa a szülőket a játszó, udvari és tartalék ruházat szükségességéről

Pihenés:

Az óvodapedagógus:

- biztosítson a pihenéshez nyugodt körülményt, kényelmes ruházatot (nem pizsamát) és elegendő időt (lásd napirend minta)
- segítse az elalvást a gyermekek kedvenc kabaláival
- mondjon nyugtató mesét elalvás előtt
- fordítson fokozott figyelmet az egészségügyi problémával küzdő gyermekekre (például bevizelés)

Mozgás:

Az óvodapedagógus:

- vezesse be a mindennapi mozgást, törekedjen arra, hogy minden gyermek szívesen vegyen ebben részt. Alakítsa ki a megfelelő szokásokat, időt, helyet, ehhez a tevékenységhez. Tájékoztassa a szülőket arról, hogy életmód szintjére csak akkor emelhető a mozgás, ha rendszeres, és ehhez kérje támogatásukat
- biztosítsa a kornak megfelelő nagymozgást fejlesztő eszközöket: labda, babzsák, bújóhenger, trambulin, ugráló labda, háromkerekű roller, bicikli
- ismertesse meg a gyermekeket az egyszerűbb lábtorna és testtartást javító gyakorlatokkal
- igyekezzen a lehető legtöbb időt, minden időjárási körülmények között a szabad levegőn irányított és szabad tevékenységgel tölteni (kivétel orkán erejű szél, szakadó eső, -12°C-nál alacsonyabb hőmérséklet)

Edzés:

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa az évszaknak megfelelő nap-, víz-, légfürdőt
- biztosítson egyszerű eszközöket, és tanítson gyakorlatokat az erőnlét megtartására és fokozására (maroklabda, gumiszalag, ugráló kötél, medicinlabda, kézi súlyzó)
- szervezzen rendszeresen futó-, ugró-, függeszkedő gyakorlatokat az erőnlét javítására szabadidőben

Környezet védelme, megóvása, emberi kapcsolatok:

Az óvodapedagógus:

- fokozatosan szoktassa rá a gyermekeket a környezet rendjének megtartására, illetve helyreállítására
- tanítsa meg a játékok pontos helyét és követelje meg, hogy mindig ugyanoda tegyék vissza;
- követelje meg, hogy a szemetet a szemet tárolóba dobják
- ösztönözze a gyermekeket a pozitív viszont-reakciókra például reggeli találkozásnál, köszönésnél
- alakítson ki olyan pozitív érzelmi viszonyt, mely biztonságot nyújt a gyermekek számára

4-5 éves gyermekek közösségében:

Minden feladat a kiscsoportban elsajátított ismeretekre épül, ezeket bővítjük a gyermekek fejlettsége szerint a megfelelő szintre. Feleslegesen nem ismétljük meg a feladatok sorát, csak a szükségesnek ítélt, el nem hagyható feladatokat jelöljük.

Étkezés

Az óvodapedagógus:

- tanítsa, és folyamatosan javítsa a villa használatát; az eszközök sorát bővítse célszerűen a gyermekcsoport fejlettségétől függően
- alakítsa ki a napossághoz kapcsolódó szokásokat és szabályokat (eleinte önkéntes alapon);
- bővítse a kulturált étkezés szokásrendjét

Testápolás

Az óvodapedagógus:

- folyamatosan gyakoroltassa a saját személyük és környezetük rendben tartását, higiéniáját, szokásrendjét
- ellenőrizze a fogmosási eszközök rendeltetésszerű használatát

- hívja fel a gyerek figyelmét a különféle veszélyekre és azok elkerülésére, pl. mosdóban, teremben, udvaron egyaránt

Öltözködés

Az óvodapedagógus:

- ellenőrizze az öltözködés helyes sorrendjét és egyre önállóbb végzését
- biztassa a gyermekeket a ruhadarabok hajtogatására
- ösztönözze a gyermekeket ruházatuk és szekrényük rendben tartására
- gondoskodjon szülői segítséggel alvó, játszó, fürdő és udvari ruházatról

Mozgás

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa, hogy a mindennapi mozgás legyen a napirend állandó része, (rugalmasan kezelve az időpontokat)
- használja ki a lehetőségeket, melyeket az óvoda területe kínál a változatos mozgásformákra;
- szervezzen rendszeresen szabály-sport és verseny játékokat
- biztosítsa a kornak megfelelő nagymozgást fejlesztő eszközöket: labda, karika, szalag, pad, roller, stb.
- végeztesse funkcióinak megfelelően a **lábtorna és tartásjavító gyakorlatokat**
- gondoskodjon róla, hogy a gyermekeknek legyenek ismereteik a lehetséges veszélyhelyzetekről, és ennek elkerüléséről a mozgásos tevékenységek közben
- figyelje meg a különböző tartás, gerinc, láb stb. eltéréseket, kérje szakember (orvos) segítségét

Edzés

Az óvodapedagógus:

- használja ki a lehetőségeket a gyermekek minél színvonalasabb edzésére, mindig nehezítve a lehetséges feladatokat (szabadban végzett erőnlét, állóképesség fokozó gyakorlatok, versenyek, sportjátékok szervezésével)
- gondoskodjon arról, hogy a gyermekek a lehető legtöbb időt töltsék a levegőn

Pihenés

Az óvodapedagógus:

- továbbra is meséljen a gyerekek kedvenc meséiből elalvás előtt
- rövidítse a pihenés idejét, a gyermekek igényeihez igazodva

- gondoskodjon róla, hogy a gyermekek alvás alatt is elvégezhesék egészségügyi szükségüket, ha ez indokolt

Környezet védelme, megóvása, emberi kapcsolatok

Az óvodapedagógus:

- követelje meg a földön heverő játékok felszedését és a rendet
- mutasson személyes példát a saját maga esztétikájával és igényével a környezettel szemben is
- alakítson ki környezetbarát életvitelhez megfelelő alapszemléletet

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Természetesen az előző két évben elsajátított szokások, szabályok, ismeretek képezik az alapját a tovább lépésnek. Ezért itt is csak az új feladatokat jelöljük, de értelemszerűen a gyermekek egyéni fejlettsége, képességei határozzák meg a tennivalókat. Az előző korcsoportok nevelési feladatai itt is megjelenhetnek, ha ez szükséges.

Étkezés

Az óvodapedagógus:

- tanítsa és folyamatosan javítsa kés-villa használatát, az eszközök rendeltetésszerű kulturált használatát
- biztosítsa a gyermekek önkiszolgálásához az eszközöket (merítőkanál, tálak, kancsók)
- bővítse, finomítsa a kulturált étkezési szokásokat a megfelelő és elérhető szintre, egyénenként

Testápolás

Az óvodapedagógus:

- emelje az egészségügyi tevékenységeket a szokás szintjére
- ellenőrizze az egészségügyi teendők helyes és önálló végrehajtását

Öltözködés:

Az óvodapedagógus:

- buzdítsa az önálló öltözködést
- alakítsa ki a gyermekek igényét ruházatuk rendezettségére
- szoktassa a gyermekeket a hőmérsékletnek megfelelő ruhadarabok viselésére
- tanítsa és gyakoroltassa a cipőkötést

Mozgás

Az óvodapedagógus:

- tegye életmóddá a mindennapos mozgást
- alakítson ki ennek megfelelő szemléletet a gyermekekben és tájékoztassa ennek megfelelően a szülőket
- gyakoroltassa a „nehezebb-bonyolultabb” mozgásfejlesztő eszközökön a különféle mozgásformákat: gyűrűhinta, kötélletra, roller, nagy labda, stb.
- juttassa minél magasabb szintre a lábtorna gyakorlatok végzését
- követelje meg a mozgásfejlesztő eszközök funkcionak megfelelő használatát
- ellenőrizze használat előtt az eszközök épségét és biztonságát
- győződjön meg arról, hogy a gyermekeknek helyes ismereteik vannak a lehetséges veszélyekről, azok elkerüléséről, és a tennivalókról, ha mégis baleset történne mozgásos tevékenység közben
- szervezzen vízhez szoktatási lehetőséget, a szülők bevonásával és tájékoztatásával
- a játékos gyermektánc foglalkozásokat iktassa be csoportja napi, és heti rendjébe, együttműködve a foglalkozásokat vezető óvodapedagógussal
- gondoskodjon rendszeresen a szaktornaterem igénybevételéről
- vegyenek részt csoportjával a felkínált sportversenyeken a szülők bevonásával

Edzés

Az óvodapedagógus:

- teremtsen olyan feltételeket, hogy a gyermekek szabadon választhassanak a felkínált erő és kondicionáló mozgásfélesek közül
- szervezzen hosszabb ideig tartó, az erőnlét fokozására szolgáló futó, fogó játékokat; játékos versengéseket, melyekben az ügyesség, bátorság, erő dominál

Pihenés

Az óvodapedagógus:

- csökkentse az alvási időt a csoport igényeihez mérten
- ösztönözze a gyermekeket, hogy egészségügyi teendőiket alvás előtt és után végezzék
- ne engedje meg az ágyon való helytelen viselkedést
- a mosdóban csak papucssal engedje ki a gyerekeket
- ellenőrizze az ágyak teherbírását, stabilitását, az ágyneműk épségét

Környezet védelme, megóvása, emberi kapcsolatok

Az óvodapedagógus:

- a lelki épség megóvását és ápolását tekintse napi feladatnak. Kezdeményezzen gyakran egyéni beszélgetést
- tanítsa meg a gyerekeknek a jó kapcsolat kialakításának módszereit
- tanítsa meg a gyermekeket a világ szépségeinek felfedezésére, és a jó megláttatására az emberi viselkedési formákban
- alakítson ki olyan életszemléletet, amely könnyebbé teszi a társadalomban és a természetben való eligazodást és érvényesülést
- vetesse észre a megrongálódott játékokat, a környezet rendetlenségét, és vonja be a gyermekeket azok helyreállításába

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek:

- önállóan tisztálkodnak, segítséget kérnek, ha szükséges
- segítség és felszólítás nélkül kezet mosnak, ha szükségesnek ítélik, WC-használat után, pedig mindig (ezek az egészségügyi tevékenységek szokás szintjére emelkednek)
- körömkefét használnak önállóan szükség szerint
- vigyáznak a WC és a mosdó rendjére, az eszközöket helyre teszik, tisztán tartják,
- fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán tartják, zsebkendőt mindig használnak, ha szükséges
- igényesek hajuk, testük rendjére, higiéniájára
- érdeklődnek egymás iránt, észreveszik, ha társuknak segítségre van szüksége vagy vigasztalásra szorul
- tevékenységeik közben kulturáltan viselkednek, udvariasak, segítőkészek
- igénylik és megteremtik az étkezések kulturált rendjét
- önállóan, megfelelő sorrendben és az időjárásnak megfelelően öltöznek, vetkőznek
- ügyelnek környezetük rendjére, gondozottságára
- kialakul társaikkal és a természettel szembeni pozitív viszonyuk: örülni tudnak egymásnak, a növényeknek, az állatoknak
- meglátják a szépséget, de a rombolást is a természetben
- a környezetbarát életvitelhez megfelelő alapszemlélettel rendelkeznek

5. ERKÖLCSI, ÉRZELMI NEVELÉS

A közösségi, erkölcsi nevelés a nevelési folyamat átfogó kerete, gyakorlati módszere, amely lehetővé teszi a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok alakítását. Átala biztosíthatók az együttes tevékenységi formák és a társkapcsolatok kialakítása. Programunk nevelési folyamatában az egyén és a közösség erkölcsi nevelése szervesen összefonódik, egymást gazdagítják. Az erkölcsi képességek fejlődése az egész nap folyamán, nem feltétlenül tudatosan alakul, melyben a mintának nagy szerepe van. Az egyes élethelyzetek megoldásaiban, a konfliktusok kezelésének módjaiban, a véleményalkotásokban, a döntéshelyzetekben történő választásokban, mind a morális képességek alakulásának, azaz tanulásának vagyunk résztvevői.

A 3-7 éves gyermekek személyiségében az érzelmek dominálnak, magatartásukat érzelmeik befolyásolják, ezért fontosnak tartjuk a szeretetteljes gondoskodást, hogy pozitív érzelmi kötődés alakuljon ki az óvodapedagógus – gyermek, dajka-gyermek, valamint a gyermek - gyermek kapcsolatokban is. A szülőkkel, a családdal való szoros érzelmi kötődést tovább erősítjük, gondozzuk.

Célunk elérni, hogy a gyermekek egymással, a más kultúrákból érkezőkkel, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel és a felnőttekkel is képesek legyenek jó kapcsolatokat kialakítani, és a közös tevékenységekben örömmel vegyenek részt. Az óvodai szokásrend kialakítása, az azokhoz való alkalmazkodás az erkölcsi nevelés alapja.

Módszertani alapelvek

Feladatunk:

- az erkölcsi fejlődés előmozdítása, a közösségi együttműködés szabályainak elsajátíttatása, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére nevelés, hazaszeretetre nevelés
- segítünk minden gyermeknek, hogy megtalálja elismert helyét a közösségen belül, fokozottan ügyelve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre, és a hátrányok csökkentésére
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- a gyermekek önérvényesítési törekvése úgy valósuljon meg a közösségen belül, hogy a többi gyermek jogait és érdekeit ne sértse
- az óvoda nevelje a gyermekeket annak elfogadására, hogy az emberek különböznek egymástól

- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel
- az óvodapedagógusnak modell szerepe van a közösségen belüli értékrend kialakításában és következetesség érvényesítésében
- a gyermekek családjához, óvodájához, természetéhez fűződő pozitív érzelmeit erősítjük

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- fogadja szeretettel, bizalommal az érkező gyerekeket különös tekintettel, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre és migráns gyermekekre, és segítse a beilleszkedésüket
- alakítson ki derűs, nyugodt, családias légkört halk beszéddel
- a beszoktatás ideje alatt külön figyelemmel kísérje a gyerekek testi, lelki állapotát, egészségügyi problémáit, konzultáljon megfelelő szakemberekkel, ha szükséges (orvos, védőnő, logopédus, pszichológus)
- vezessen feljegyzéseket a gyerek egyéni fejlettségéről
- figyelje meg és folyamatosan értékelje a gyermekek viselkedését és önmagának regisztrálja a csoportnaplóban
- a gyerekek élettereit úgy rendezze be, hogy alkalmas legyen a korosztálynak megfelelő közösségi nevelés kialakítására
- kolleganőjével együtt fogalmazza meg a csoport szokás és normarendszerét, a dajkával és a pedagógiai asszisztenssel együtt következetesen várják el azok betartását a gyerekektől
- pozitívan értékelve erősítse meg a helyes magatartást
- támogassa, segítse az egyéni elképzelések megvalósítását és az önérvényesítési törekvéseket, ha az nincs ellentétben az együttélés alapvető szabályaival
- erősítse, formálja a gyermekek érzelmi kötődéseit egymáshoz és a felnőttekhez
- figyelje meg és alakítsa társas kapcsolataikat
- az óvónő célja legyen, hogy a gyermek örömmel vegyen részt a közös tevékenységekben, óvodai szinten is
- kiemelten figyeljen és segítsen a magányos, kirekesztett gyermeknek a beilleszkedésbe
- neveljen az ember és tárgyi értékek megbecsülésére, óvására
- a hazához, a kultúrához való kötődést erősítse (nemzeti identitástudat, keresztény kulturális értékek,)
- teremtsen meg a jeles napok, a nemzeti ünnepek hagyományait a csoportban

- fejlessze a gyerekek erkölcsi tulajdonságait, neveljen az együttérzésre, mások érdekeinek figyelembevételére, önmaga példájával és beszédkulturájával
- alkalmazzon a gyerekek fejlettségéhez igazodó pozitív értékelési formákat
- nevelői magatartásával nyújtson modellt a családi nevelés számára is
- nevelőmunkáját hassa át a gyerekek egyéni különbségeinek tiszteletben tartása
- a szeretetteljes, őszinte érdeklődés és elfogadáson alapuló magatartás
- folyamatosan tartson kapcsolatot a családdal – fogadóóra, szülői értekezlet, családlátogatás stb. – a gyermek egészséges fejlődése érdekében az „együtt gondolkodással”, hasonló nevelési elképzelésekkel
- a szülővel érzékeltesse a gyermekével töltött idő fontosságát
- adjon lehetőséget a különös figyelmet igénylő gyermekeknek az ünnepélyeken való egyéni megnyilvánulásra fejlettségük szerint
- teremtsen alkalmat a migráns, és roma gyermekek számára, hogy bemutathassák kultúrájukat (zene, tánc, vers, hagyományok)

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként:

3-4 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- tájékozódjon a szomszédos bölcsődei szokásokról és a gyerekekről, valamint a családból érkező gyerekekről (családlátogatás)
- szervezze meg az előzetes nyílt napot, a játszó délutánt, valamint az első tájékoztató szülői értekezletet
- szervezze a gyermekek és szülők csoportját együttműködésre hajlandó közösséggé
- folyamatosan gondoskodjon arról, hogy minden gyermek találja meg helyét a közösségben

4-5 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- mutassa be indirekt formában a konfliktuskezelés módjait
- gondoskodjon arról, hogy minden gyermek (a különös figyelmet igénylő gyermekek, migráns, roma) értékeit megismerje a közösség
- ösztönözzön a megkezdett tevékenységek befejezésére
- fejlessze kompromisszumképességüket, a konszenzusra való törekvést
- folyamatosan tanítson társas- és szabályjátékokat, és tanítsa meg az ezekhez szükséges magatartásformákat
- ne engedjen teret a kirekesztés semmilyen formájának

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- a csoport hagyományainak alakításában vegye figyelembe a gyermekek ötleteit, véleményét
- adjon alkalmat minden héten a közös, mindenkit érintő kérdések megvitatására
- motiváljon az akadályok leküzdésére
- szervezzen olyan alkalmakat, amelyeken más nemzetiségű gyermekek és szülei bemutatják országukat, szokásaikat, hagyományait, akár óvodai szinten is

5.1. Szocializáció

A szocializáció a társaktól és a környezettől érkező hatásokra formálódó egyéni viselkedés, alkalmazkodás, az együttéléshez szükséges erkölcsi normák fokozatos elsajátítása. A gyermek „én központúsága” miatt elsősorban önmagára képes figyelni, azonban érzelmi alapon fokozatosan kifejleszthetjük a másokkal való törődés képességét is. A társas kölcsönhatások milyensége, színvonala, szokásrendje a szocializációs folyamat eredménye.

Célunk, hogy segítsük, a szociális érzékenység fejlődését, a másság elfogadását, hogy társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, az értelmes szeretetet.

Ezzel kapcsolatosan alap feladatunknak tekintjük:

- az elfogadó környezet biztosítását
- az erkölcsi fejlődés előmozdítását, a közösségi együttműködés szabályainak elsajátítását,
- nyugodt, derűs, otthonos óvodai életrend kialakítását, ahol kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket, és pozitív személyiségjegyek alakulhatnak ki
- a befogadási időszak körültekintő, átgondolt szervezését, hogy segítsünk a családoknak a nehéz időszakban
- közös élményekre épülő közös tevékenységek szervezését, gyakorlását, melyek közben lehetőség van az akarat és erkölcsi tulajdonságok formálására (önállóság, önfegyelm, kitartás, feladattudat, szabálytudat, együttérzés, figyelmesség, udvariasság, önzetlenség, segítőkészség)
- a lassabban fejlődő, nehezen szocializálható, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt illetve a kiemelkedő képességű gyermekek speciális gondozását, nevelését, szükség esetén megfelelő szakemberekhez irányítását

- a társkapcsolatok, baráti kapcsolatok megőrzését, kialakítását, valamint olyan kommunikációs technikákat tanítását, amelyek segítségével a gyermekeink könnyebben köthetnek jó kapcsolatokat, és ezeket ápolni, megtartani is képesek
- a különös figyelmet igénylő gyermekeknél a szociális viselkedéshez szükséges komponens fajták (szükségletek, pozitív attitűdök, szokások készségek, ismeretek) erősítése

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlődési szinten álló, érzékszervi vagy mozgásszervi sérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, ill. a kiemelkedő képességű gyermek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség szerint megfelelő szakemberek (pszichológus, gyógypedagógus, logopédus) közreműködésével.

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- törekedjen az óvodai nevelés értékeinek közvetítésére a szülők felé
- adjon érzelmi biztonságot és támaszt
- fogadja el a gyermeket olyanak, amilyen
- találjon minden gyermekben pozitív tulajdonságokat
- vegye észre az egyéni különbségeket, segítse az egyéni képességek kibontakozását (egyéni bánásmód)
- segítse a lassabban fejlődő gyermek előrehaladását, egyéni tempója szerint
- figyeljen fel a tehetséges gyermekekre, és a szülőt is tájékoztassa erről
- törekedjen arra, hogy a tartósan félrehúzódozó gyerek is beilleszkedjék a csoportba
- segítse az elkényeztetett gyermek alkalmazkodását az óvodai szabályokhoz
- mutasson példát abban, hogy a hátrányos helyzetű, esetleg fogyatékkal élő gyereket is elfogadják

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek:

- számára az eddig kialakított szokások igénnyé válnak, melynek természetes módon tesznek eleget
- a közös tevékenységekben szívesen, aktívan vesznek részt
- észreveszik, ha társuk segítségre szorul, ha szükséges, segítenek
- figyelmesen, türelemmel meghallgatják az óvodapedagógust és társaikat
- örülnek a közösen elért sikereknek
- bíznak önmagukban és társaikban
- ha közösséget megzavaró megnyilvánulást tapasztalnak, kísérletet tesznek a megoldásra;

- játékukban egymásra figyelnek, hajlandók kompromisszumokra, konszenzusra
- önállóan használják a kommunikációs technikákat (konszenzus, kooperáció, metakommunikáció) és az óvodapedagógus jelzéseit is megértik
- önálló véleményalkotásra vállalkoznak, választanak, és esetenként döntenek
- elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat
- ha tudják, közlik társaik távollétének okát
- szívesen vesznek részt a közös beszélgetésekben, bátran véleményt formálnak közös ügyekben
- konfliktusaikat önállóan is jól kezelik
- a közösségért végzett feladatokat szívesen ellátják, tisztában vannak azoknak fontosságával
- önként, vagy az óvodapedagógus kérésére bekapcsolódnak a foglalkozásokba
- önmagát önállóan ellátja, sőt segít a kisebbeknek és a felnőtteknek is
- egy-egy társuk iránt barátságot mutat
- a közösség számára hasznos feladatot is szívesen végez, kreatív ötletét alkalmazza
- felelősséget éreznek a vállalt és elvégzett feladatokért
- mikro-csoportban képesek együttműködni
- képesek alkalmazkodni és várakozni szükség esetén
- együtt javítják meg az elrontott játékokat

5.1.1. A szocializáció néhány fontos állomása

Befogadás a családból:

Célunk, hogy a gyermekek számára megkönnyítsük a szülőtől való elválást, és megismertessük őket az új környezetükkel, miközben érzelmi bázist találhatnak az óvodapedagógusoknál.

Az óvodapedagógus:

- nyújtson lehetőséget a gyermekeknek és a szülőknek az óvodai élet megismerésére
- szülői igény szerint látogassa meg otthonában a családokat, érdeklődjön a gyermek szokásairól
- határozza meg azokat az alapvető feladatokat, amelyek az azonos bánásmódot szolgálják
- figyelje meg, és rögzítse írásban a fontosabb gyermeki reagálásokat

Befogadás a bölcsődéből:

A gyermekek életének eddig természetes keretét adta személyi és tárgyi környezet állandósága, valamint a napi események egymáshoz kapcsolódó láncolata.

Az óvodába lépés pillanatában érzelmileg kell a gyerekeket megközelíteni, és szeretetteljes légkörbe fogadni!

Ugyanazok a feladatok, mint a családból jövő gyermekeknél, kiegészítve:

Az óvodapedagógus:

- látogassa meg a gyermekeket a bölcsődei csoportjukban
- tájékozódjon a gondozónőktől a gyermekek szokásairól és a gyermekek személyiségéről
- vegyen részt bölcsődei szülői értekezleten, ahol tájékoztatást nyújt az óvodai életről
- tájékozódjon a gyermekek bölcsődei jeléről, és lehetőleg vegye figyelembe az óvodába lépéskor
- érdeklődjön a baráti kapcsolatokról a gyermekek és szülők között, és segítse a barátságok megtartását

Az iskolába lépés lélektana:

Az újdonságot a következő elemek jelentik:

- A nevelés körülményei, környezete, közvetítője megváltozik
- A már megszokott közösséget új váltja fel
- A gyermek bioritmusa, napirendje felbomlik
- Biztonságérzete meginoghat
- Megváltoznak a családi életben az eddig feléje irányult elvárások, szabályok, normák
- Életében megjelenik az új környezet, megjelennek új személyek, a kötöttebb életformák
- Megváltozik a gyermek státusa a családban, a társadalomban is
- Fő tevékenysége megváltozik
- Teljesítményt várnak el tőle, amelyet értékelni fognak

Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség legfontosabb mutatói

A családi nevelés, a gyermek belső érése és az ezeket támogató óvodai nevelési folyamat eredményeképpen a kisgyermekek többsége 6-7 éves korára, az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz
- teste arányosan fejlett, teherbíró
- mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes
- a mozgáskoordináció, finommotorika erősen fejlődik

- testi szükségleteit szándékosan irányítani képes

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:

- érdeklődik a tanulás iránt, várja az iskolát
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik
- téri észlelésfejlettsége differenciált (irányok, tájékozódás, test séma)
- megjelenik a szándékos figyelem, az emlékezete fejlett, képes felidézni a tanult ismereteket
- figyelmének tartalma, terjedelme növekszik, figyelemmegosztása és átvitele könnyebbé válik
- cselekvő - szemléletes és képi gondolkodása mellett az elemi fogalmi gondolkodása is kialakulóban van
- beszéde érthető, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, (fogváltással kapcsolatos nagy egyéni különbségek lehetségesek), végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, címét, szülei foglalkozását
- felismeri a napszakokat
- ismeri és alkalmazza a közlekedési szabályokat
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat
- felismeri az időjárás és öltözködés összefüggéseit
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek
- elemi mennyiségi ismeretei vannak

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek

- készen áll az iskolai életre, a tanító elfogadására
- képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőtellel, gyerekekkel egyaránt
- szabályokhoz tud alkalmazkodni, késlelteti szükségleteit
- feladattudata kialakulóban van
- a hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése

5.2. Hagyományápolás

Hagyományoknak tekintjük a magyar néphagyományok máig is megőrzött és óvodai szinten is gyakorolható tevékenységeit, jeles napokhoz fűződő ünnepekőreit, táncait, népi gyermekjátékait, gyermek és családi ünnepeit, és a nemzeti ünnepeket. Mindezeket azért tartjuk kiemelten fontosnak, mert gyermekeinkhez olyan ismeretanyagot és érzésvilágot hozunk közelebb, amivel érzelmi intelligenciájuk, közösségi érzéseik, viselkedéskultúrájuk, hazájukhoz fűződő viszonyuk, nyelvi kultúrájuk, zenei, tánc ízlésviláguk komplexen fejlődik (a kézműves tevékenységekkel és játékos gyermektánccal kapcsolatos feladatokat a program e nevelési területekkel foglalkozó fejezeteiben szerepeltetjük, az ünnepek rendjére vonatkozó táblázat a közösségi nevelés fejezet után található.)

Célunk, hogy megalapozzuk gyermekeink érzelmi és morális biztonságát.
--

Módszertani alapelvek:

- a városi környezetben élő gyermekek számára is érthető, elfogadható és célszerű népi hagyományokból válogatjuk a nevelésünk anyagát
- fontosnak tartjuk a szülők tájékoztatását a hagyományápolásról, a nevelésben elfoglalt helyéről
- a hagyományok és ünnepek összetartó és közösségformáló erejét mind az érzelmekben, mind külsőségekben egyaránt érzékeltetjük
- a nemzeti és néphagyományőrző ünnepeinken keresztül a hazához és a nemzethez tartozás érzését erősítjük

Feladataink a hagyományápolással kapcsolatosan minden korcsoportban:

A tevékenységeknél a pozitív töltésű érzelmek hangsúlyozását fontosnak tartjuk.

- szülők megfelelő tájékoztatása, szemléletformálás, közösségalkotás
- megfigyelések a természetben, az időjárás változásaiban, a népi megfigyelésekhez, és jeles napokhoz kapcsolódva
- termés és levélgyűjtés-játékkészítés óvodapedagógussal közösen. A természetben található minden felhasználható anyag gyűjtése, rendszerezése, felhasználása
- magyar népzenehallgatás spontán tánclépésekkel, néhány egyszerűbb gyermektánc tanulása, énekes népi gyermekjáték tanulása
- magyar népmesék, mondókák hallgatása, tanulása. Ízes népi kifejezések, közmondások értelmezése, beépítése a beszédkultúrába

- ismerkedés a népi kismesterségek alapttechnikáival: agyagozás, textilmunkák (varrások, babakészítés, terítő, rongyszőnyegszövés, fonalmunkák, fonások) természetjátékok, kiegészítő játékok fából, vesszőből, gyapjúból
- bekapcsolódás az óvoda ünnepkörének megfelelő hagyományos népi, családi, óvodai, ünnepekbe, saját hagyományok teremtése, ápolása, közösségformálás
- ízlésformálás, a szép, és értékes alkotásokon keresztül érzelmek átélésének biztosítása

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- az anyagokhoz, a mesterségekhez, az alkotáshoz, munkához való viszonyáról a tevékenységeken, élményeken keresztül fontos tudást szerez
- beilleszkedik, alkalmazkodik
- az anyanyelv szépségét, játékosságát, zeneiségét megízleli
- eligazodik a világ dolgaiban

	Nemzeti ünnepek	Hagyományőrző ünnepeink (jeles napok)	Sajátos óvodai programjaink
Nyári ünnepkör (06.-08. hó)		<ul style="list-style-type: none"> - Kenyérsütéssel kapcsolatos játékok: pl. só-liszt gyurma, dramatikus játék - Gyümölcssaláta készítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Repülők készítése - Labdajátékok - Szabad játék vízzel, homokkal, levegővel
Őszi ünnepkör, (09.-11 hó.)	Október 23. Két egymás melletti csoport ünnepel (idősebbek vendégül látják a kisebbeket)	<ul style="list-style-type: none"> - Töklámpás készítése - Márton napi táncház - Adventi készülődés szülőkkel és gyermekekkel 	<ul style="list-style-type: none"> - Őszi séta (3-4 évesek) - Kirándulások (5-6-7 évesek): - Termékek, levelek gyűjtése - Termésjátékok készítése - Állatok világnapja – állatkerti látogatás - Sütötök evés
Téli ünnepkör (12.-02. hó)		<ul style="list-style-type: none"> - december 6. - Miklós nap - december 13. - Lucanap- búzacsíráztatás, - Adventi készülődés a családokkal - Újév – Köszöntő - Farsangi multságok: - Jelmezbál, - Alakoskodás - Gergely-járás-iskolába hívogató 	<ul style="list-style-type: none"> - Szövéss, fonás, ajándékkészítés - Díszítések az ünnepek megfelelően - Téli sportjátékok - Madáretetés - Álarckészítés - Mikulásváró bábműsor (óvodai bábkör)
Tavaszi ünnepkör (03.-05. hó)	Március 15. Kokárdakészítés Két egymás melletti csoport ünnepel	<ul style="list-style-type: none"> - Húsvét – tojásfestés, locsolkodás - Majális – májusfa állítása - Zöldág-járás - Pünkösöd - Zenés, mozgásos játékok az udvaron 	<ul style="list-style-type: none"> - A víz napja: márc.22. - Egészség-hét - Húsvéti bábműsor (óvodai bábkör) - Föld napja. ápr.22. - palántaültetés - Anyák napja - Tavaszi kirándulások minden csoportban - A nagycsoportosok búcsúztatása - Madarak és fák napja: máj. 10 - Gépmadár nap (Gyermeknap) - vidám, érdekes tevékenységek

6. INKLÚZÍV PEDAGÓGIA, INTEGRÁCIÓ

Az integráció az inkluzív pedagógia azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő egyének elfogadását és a többséggel történő együttélését jelenti.

- a gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez
- a gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos stabil biztonság vegye körül. Egyéni differenciált bánásmód szükséges a személyes bensőséges kapcsolat kialakításához, mely minden gyermeket megillet
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik

Az inkluzív szemlélet gyakorlatban történő kifejeződése és eszköze a differenciálás. A differenciálás segítségével a személyiség a maga útját bejárva képes fejlődni.

Ebbe a szemléletbe beletartozik a z átlagos fejlődési ütemű, átlagtól eltérő, a más kultúrából érkező és a kiemelt figyelmet igénylő gyermek is.

Nevelési elveink:

- minden gyermek fejleszthető
- a gyermek meglévő képességeiből kell kiindulni
- azon képességeiket, amelyeknek fejlődése részleges zavart szenvedett vagy késve jelentkezett, szükséges segítőleg megtámogatni, fejleszteni
- az kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is különbözőek, ezért egyéni nevelési megkülönböztetést igényelnek, ugyanúgy, mint bárki más. Általános személyiség fejlesztésre nekik is szükségük van (részfunkciójuk fejlesztésén túl)

Óvodapedagógusi feladataink:

- pozitív, tevékeny, nyugodt légkör létrehozása
- a gyermekek megfigyelése, a megfigyelések rögzítése
- a fejlesztésben a mozgásra és a játékra építés
- differenciált feladatok adásával a testi, lelki, érzelmi, értelmi fejlődés elősegítése

- egyéni fejlesztés lehetőségeinek nagymértékű kihasználása
- a tolerancia, a másság elfogadásának példamutató bemutatása a többi gyermeknek
- együttműködés a szakemberekkel- konzultáció
- a szülők tájékoztatása gyermekük fejlődéséről
- önképzés, továbbképzés
- jó partneri kapcsolat kiépítése a segítő szakemberekkel
- Az integráció egyéb formái
- Óvodánkban előforduló migrációs és roma populációt kiemelten kezeljük. Fontosnak tartjuk a védőnőkkel való intenzív kapcsolat kiépítését, az együttműködési tapasztalatok felhasználását a kapcsolatteremtésben
- A migrációs populáció integrációja
- Úgy gondoljuk, hogy a magyar nyelv elsajátításának módja: a játék, a munka, a tanulás, azaz a napi gyermeki tevékenységekben valósul meg. A játékba integráltan látjuk a legnagyobb valószínűségét annak, hogy a külföldi, nem magyar ajkú gyermekek a magyar nyelvet és kultúrát elsajátítsák

7. AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS, AZ ANYANYELVI NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Nevelési rendszerünkben a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve változatos tevékenységek szervezésével és széles körű tapasztalatszerzési lehetőséggel biztosítjuk az értelmi fejlesztést.

Célunk, hogy pozitív viszony alakuljon ki a gyermekekben a tanulási tevékenységekhez, az ismeretek elsajátításához, és legyenek képesek tapasztalataikat szóban is kifejezni valamint, a gyakorlatban alkalmazni.

Ezzel kapcsolatosan alapeladatunknak tekintjük:

- az anyanyelvi és a kommunikációs nevelést, mely jelen van minden területen, minősége meghatározza a széles körű ismeretbővítést és a gondolkodás fejlesztését
- ismeretnyújtást, tapasztalatszerzési lehetőségek szervezését spontán és irányított formákban változatos módszerekkel
- az érzékelés, az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a képzelet, és a gondolkodási képességek fejlesztését, alakítását
- a kreativitás fejlesztését, az önkifejező készség kialakítását

Speciális fejlesztő programot működtetünk, az óvodapedagógusok, a fejlesztő pedagógus, a pszichológus, és a logopédus közreműködésével (programunkban ezzel külön fejezet foglalkozik).

Ezzel kapcsolatos legfontosabb feladataink:

- gyermekek egyéni fejlődésének figyelemmel kísérése. A szülők rendszeres tájékoztatásának megszervezése, fejlesztő szakemberekkel hatékony együttműködési rendszer működtetése
- differenciált feladatokkal, és egyénre szabott tevékenységekkel segíteni a gyermekek személyiségfejlődését, a helyes önértékelés és önbizalom alakulását. Kommunikációs technikákat tanítani, folyamatos fejlesztéssel a három év alatt. Az életben való eligazodást segíteni a kapcsolatok kiépítésének módszereivel (óvodás szinten)

7.1. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv legfontosabb szerepe a hagyományok, a műveltségi tartalmak átörökítése. Eszköze a beszéd, mely a személyiség egyik fontos megnyilvánulásaként nélkülözhetetlen az egymás közti kommunikációkban, a szociális kapcsolatok kiépítésében.

Célunk elérni, hogy a gyermekek sokat és szívesen kommunikáljanak egymással és a felnőttekkel, ismerjék a magyar nyelv színes kifejezőmódjait, fejlettségüknek megfelelő szinten helyesen, jó kiejtéssel, hangsúllyal, hanglejtéssel beszéljenek.

Módszertani alapelvek:

- a gyermekeket körül vevő felnőttek modell szerepe érvényesüljön az egész nap folyamán a beszédben és a metakommunikációs jelzésekben is
- olyan csoportléggör kialakítása kívánatos, amely szabaddá teszi, illetve bátorítja a gyermekeket a beszéd és kommunikációs megnyilvánulásukban
- az anyanyelv megszerettetése a mindennapi szép, tiszta magyar beszéden, verseken, meséken, és hagyományainak ápolásán keresztül történjen

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- és a gyermekekkel foglalkozók beszéde legyen példaértékű, szemléletes és egyszerű, kiejtésük tiszta, szép, a gyermekek számára érthető metakommunikációs jelekkel fejezzék ki szándékukat
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermekek természetes beszéd – és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése
- törekedjék arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény és a képesség a beszédkapcsolaton alapuló együttműködésre, mások türelmes meghallgatására
- ismerje fel az esetleges beszédhibákat és irányítsa a gyermekeket a megfelelő szakemberhez (logopédus, audiológus, fül-orr-gégész)
- hívja fel a szülők figyelmét a beszélgetésekkel kísért együttes tevékenységek, esti mesehallgatás érzelmi és értelmi fejlődést serkentő hatására, ellenben a mértéktelen televíziózás, számítógépezés káros következményeire is
- amennyiben a csoportjában van idegen ajkú gyermek, fordítson figyelmet arra is, hogy a gyermekek halljanak idegen nyelvű beszédet is
- az idegen ajkú gyermek magyar nyelvre való tanítását a mindennapi élet tevékenységeinél végezze

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként

3-4 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- keltse fel a gyermekek figyelmét a hangok sokfélesége iránt
- segítse elő a beszédhangok pontos észlelését és ejtését
- fejlessze a gyermekek aktív és passzív szókincsét
- könnyítse a beszédértést kifejezett ajakartikulációjával
- tanítsa meg a különböző személyekkel történő kapcsolatteremtés lehetséges formáit

4-5 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- fejlessze a gyermekek szóaktivizálási képességét
- tárja fel és kérdéseivel fejlessze a gyermekek beszédértését
- ösztönözze a gyermekeknél az ok-okozati összefüggéseket kutató kérdéseket (Miért? Honnan? Hogyan?)

- fejlessze a beszélgetésekben az egymásra figyelés képességét, egymás türelmes meghallgatását
- tanítson néhány egyszerű, a beszédben használható, konfliktusmegoldó stratégiát

5-6-7 évesek korosztályában:

Az óvodapedagógus:

- fejlessze a gyermekek nyelvi kifejezőképességét élmények, gondolatok, vélemények összegző megfogalmazására történő ösztönzéssel
- a beszédészlelés fejlesztésével alakítsa ki, hogy a gyermekek képessé váljanak a hangok helyének (szó eleje, közepe, vége), illetve időtartamának differenciálására
- gazdagítsa a gyermekek verbális és nonverbális kommunikációját játékos kommunikációs helyzetek teremtésével (pl. drámajátékok)
- fejlessze az önálló konfliktus megoldási készséget és a konszenzusra való törekvés nyelvi kifejezőmódjait

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- az óvodába kerülő 3 éves gyermeknek van bizonyos szókincse; fokozatosan sajátítja el a mondatalkotás anyanyelvre jellemző módját. A beszédszervek gyakorlatlansága miatt, az élettani beszédhibák még gyakoribbak
- 4-5 éves korban gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni. Odafigyelnek társaik beszédére és igénylik, hogy őket is figyelmesen meghallgassák. A beszédhelyzethez illően használják már a különböző mondatfajtákat (állító, tagadó stb.). Finomodik a beszédészlelés és a beszédértés
- 6-7 éves korra beszédük összefüggő lesz, bár elbeszélésük során még nem mindig követik a történések logikai, időbeli sorrendjét. Beszédüket gesztusokkal, arcjátékkal kísérik. A beszéd hangereje, hanglejtése és hangsúlyozása alkalmazkodik az adott beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz

8. A „GÉPMADÁR” PROGRAM TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

Nevelési alapelveinket meghatározó tényezők

- a magyar nemzeti kultúra hagyományai
- a magyar óvodapedagógia eddigi progresszív eredményei
- az ONAP irányelvei, a fejlődéslélektan tudományos megállapításai
- az inkluzív pedagógia cél- és feladatrendszere
- a játék, az érzelmek, az erkölcs meghatározó szerepe
- a gyermeki fejlődés nyomon követésének szükségessége

Nevelési alapelveink:

A gyermekek nevelése elsősorban a családok joga és kötelessége, és ebben óvodánk kiegészítő szerepet vállal.

Óvodánk biztosítja, hogy a gyermekek nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessenek, amely igazodik egyéni szükségleteikhez, életkori és egyéni sajátosságaihoz.

Az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartására kell irányulnia.

Az óvodánk az inkluzív pedagógiai gyakorlat keretei között társadalmi, szociális, kulturális tényezőkből adódó integrációs gyakorlatot valósít meg.

- a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokás és norma rendszer a gyermekek számára biztonságot nyújt
- az óvodai nevelés eszközei közül a gyermek legelemibb pszichikus szükségletét, a játékot tartjuk a legfontosabbnak, amely a személyiség fejlesztésének kiemelt színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja
- az autonómia teljes tiszteletben tartásával mindenkiben az értékeket keressük, és támogatjuk.
- az óvoda nevelőtestülete a sajátos nevelési igényű gyermeket is teljes értékű embernek tekinti, akinek joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Óvodánk olyan pedagógiai környezetet biztosít, amelyben a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik
- a kirekesztés semmilyen formáját nem engedjük érvényesülni
- az esélyegyenlőség megteremtését alap feladatunknak tekintjük
- a multikulturális nevelés elvei szerint szervezzük az óvoda életét

8.1 A játék

A játék a 3-7 éves gyermek alapvető tevékenysége, melyben minden képessége integráltan fejlődhet. A játék a gyermek önmegvalósítása, érzelmeinek, vágyainak önkifejezése és egyben fejlettségének legjobb mutatója. Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei és a világról szerzett tapasztalatai.

A szabad játék lehetőségét, mint egyedülálló személyiségfejlődést elősegítő lehetőséget, nem rövidítjük meg, mert később már semmivel sem lehet pótolni.

A kisgyermek elemi pszichikus szükséglete és egyben óvodáskorban a legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége a játék. A játék kiemelt szerepe az óvodás gyermek életében vitathatatlan.

Célunk, hogy óvodánkban minden gyermek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten örömmel játszasson.

Módszertani alapelvek:

A szabad játék önkéntességét semmivel sem sértjük meg.

Az óvónő a gyermekek szükségletei és igényei alapján minden korcsoportban bekapcsolódhat a játékba, tudatos jelenlétével, indirekt reakcióival, ötleteivel segítheti a gyermekeket.

A csoport szokás-szabályrendszerének keretei között hagyjuk érvényesülni a gyermekek kreativitását

- a szabad és az irányított játék tudatos megkülönböztetése alapvető fontosságú a nevelés folyamatában
- az óvodai nevelésben a játékokra kell szánni a legtöbb időt

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban a szabad játéktevékenységeknél:

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását
- teremtsen meg a biztonságos és veszélytelen játék alapvető feltételeit a teremben és a szabadban egyaránt
- biztosítsa a nyugodt, derűs légkört
- alakítsa ki rugalmas napirendet
- hozzon létre állandó és ideiglenes játékhelyeket könnyen elérhető játékeszközökkel
- biztosítsa, és szükség esetén készítsen eszközöket a játéktevékenységekhez
- törekedjen arra, hogy a játékeszközök biztonságosak, esztétikusak és tartósak legyenek

Játékot támogató magatartásával segítse:

- az önkéntességnek, a szabad választásnak, az önállóságnak az érvényesülését a játékban
- a gyermek egyéni fejlődését a játéktevékenységben
- az élmények újra átélését
- a gyermek ismereteinek bővítését
- a konfliktus megoldását
- megvalósítani a gyermekek kreatív ötleteit
- a magányos gyermekek bekapcsolódását a játékba

Óvoda feladatok minden korcsoportban az irányított játéktevékenységeknél

- Az irányított tevékenységeket is játékos formában szervezze
- kezdeményezzen irányított játékokat: dalos, mozgásos, szabály- és drámajátékokat, bábozást, dramatizálást, barkácsolást, kézműves tevékenységeket
- vegyen részt szükség és igény szerint a játékban
- törekedjen arra, hogy a játék során a gyermekekben pozitív magatartásformák és erkölcsi tulajdonságok fejlődjenek
- irányítsa a játékok javítását

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként

3-4 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus alakítsa ki:

- minden játékfajtahoz és eszközhöz a megfelelő szokás és szabályrendszert a csoportszobában és az udvaron egyaránt
- az együtt játszással kapcsolatos elemi szabályokat
- a nagymozgások gyakorlásához szükséges helyet és eszközöket
- használja a bábokat nevelési céllal is (irányított játék)

4-5 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- a gyermekek élményére támaszkodva bővítse folyamatosan a szerepjátékhoz és konstruáló játékhoz a lehetőségeket
- bővítse a vizuális eszközök szabadon választható sorát
- készítsen a gyermekekkel közösen a játékhoz szükséges egyszerű eszközöket, jelmezeket, bábokat stb.

- támogassa, segítse a kisebb játszócsoportok kialakulását és ezek békés egymás mellett játszását

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- kezdeményezzen, tanítson egyre bonyolultabb szabályjátékokat a szabálytudat erősítésére (irányított játék)
- helyezzen nagy hangsúlyt a szellemi erőfeszítést igénylő játékokra, a csapatszellem kialakítására a játékon belül (irányított játékok)
- törekedjen arra, hogy a nap folyamán adandó összes alkalmat kihasználja játékok kezdeményezésére (irányított játékok)

A játékfejlődés jellemzői 3-7 éves korig:

A játékfejlődést meghatározza általánosságban a gyermek életkora, egyéni jellemzői, sajátosságai.

A 3-4 éves gyermekeknél a napirend nagy részét a játéktevékenység tölti ki.
--

A gyermekek:

- érzelmileg erősen kötődnek egy-egy játékeszközhöz (akár otthoni, akár óvodai eszköz)
- képesek folyamatosan elsajátítani a játékkal kapcsolatos óvodai szokás és szabályrendszert
- tevékenységét a gyakorlójáték jellemzi leginkább
- szerepjátékaik témái főleg saját magukkal és közvetlen környezetükkel kapcsolatosak
- mozgásos, cselekvéses játékokon keresztül jutnak el az egyszerű szabályjátékokhoz
- egyedül vagy kisebb csoportokban tevékenykednek egymás mellett
- a barkácsolásban, építő, konstruáló játékokban, szerepjátékokban az óvónő jelentősebb segítségét igénylik
- érdeklődését bábozásnál elsősorban a bábu mozgása kelti fel
- a gyermekek óvónői segítséggel képesek megoldani a játék során felmerülő konfliktusokat

A 4-5 éves gyermekeknél is a napirend nagy részét a játéktevékenység tölti ki.

A gyermekek:

- egyre bonyolultabb játékfajtákat játszanak
- bővülnek a szerepjátékok témái, eszközei, a szereplők száma, a játék időtartama nő
- élményeiket képesek a játékban újraalkotni
- képesek egyszerű kiegészítő játékeszközök készítésére, felhasználására
- kisebb játszócsoportokban képesek békésen egymással hosszabb ideig játszani

Az 5-6-7 éves gyerekek napirendjében a játéktevékenységek mellett a tanulási tevékenységek egyre nagyobb hangsúlyt kapnak.

A gyermekek:

- játéka egyre elmélyültebb, hosszabb ideig tart; olykor ugyanazt a játékot több napon keresztül játsszák
- többfajta játékeszközt használnak, igénylik a kiegészítő tárgyakat
- a megrongált játékokat az óvónővel közösen javítják meg
- gyakorlójátéka a konstrukciós és szerepjáték elemeiként jelentkezhet (lemaradást csak akkor jelez, ha a gyermek kizárólag és tartósan ezt a játékfajtát játssza)
- a szerepjátékban alkalmazkodnak egymáshoz, betartják a szabályokat, osztoznak a szerepeken; képesek a felnőttek tevékenységeit, kapcsolatait ábrázolni
- egyre bonyolultabb szabályjátékokat játszanak, melyeket általuk alkotott szabályokkal is kiegészítenek
- előre gyűjtött anyagokból barkácsolnak játékeszközöket
- mesét vagy maguk rögtönözött történeteket báboznak el önállóan is
- szívesen játszanak versenyjátékokat, szellemi megerőltetést igénylő játékokat saját képességeik kipróbálására
- összekapcsolhatják a különböző játékfajtákat hosszabb rövidebb ideig

8.2. A munka

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, fejlesztő hatását azonban fontosnak tartjuk. Célunk a gyermekek önkiszolgáló, együttműködő, és értékteremtő képességeinek fejlesztése.

A munka a nevelés azon területe, ahol a gyermekek közvetlenül átélhetik és érzékelhetik az erőfeszítéseik nyomán megszülető eredményeket, vagyis sikereket. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem a közös, összehangolt tevékenység fejt ki a nevelő hatást. Alapvető követelmény az öntevékenység és az önállóság lehetőségeinek megteremtése. A munkatevékenységek a felkínált lehetőségek közül önállóan választhatóak, sosem kényszerítjük a gyermekekre.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés:

- ne időszakonként, hanem rendszeres, folyamatos, tudatos és játékos jellegű tevékenység legyen, ami beépül a mindennapjainkba
- folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést adjunk

Módszertani alapelvek:

- az óvodapedagógus a munkafolyamatok megtanításánál a személyes bemutatást tartsa szükségesnek
- a rendszeres és folyamatos munkavégzés alakítja ki a gyermekben a munkához való jó viszonyt, és a kötelesség tudatot
- az óvónő ellenőrző, értékelő tevékenysége az alapja a kifogástalan munkavégzésnek

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- biztosítson elegendő mennyiségű eszközt a munka jellegű tevékenységekhez
- tanítsa meg az eszközök célszerű használatát
- tervezze, szervezze és irányítsa a gyermeki munkatevékenységet
- ismertesse meg a gyermekekkel a munkafolyamatokat a részmozzanatokkal együtt
- vegye figyelembe az életkori sajátosságokat és az egyén terhelhetőségét
- értékelje pozitívan, de reálisan az elvégzett munkát
- biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát
- ismertesse meg a gyermekekkel a munka erkölcsi és anyagi értékét

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként:

3-4 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- folyamatosan tanítsa, fejlessze a gyermek saját személyével kapcsolatos teendőket (önkiszolgáló tevékenységek)
- végezze közösen a gyermekekkel a terem, az öltöző és az udvar rendjének megtartását;
- tanítsa meg a játékok, eszközök helyét, rendjét
- vonja be a gyermekeket fejlettségüktől függően az apróbb munkákba (játék, szemét felszedés, eszközök adogatása...)
- ünnepek előtt díszítsék közösen a termet
- szervezze meg az udvaron a levél- és termés gyűjtését, madáretetést, növények gondozását

4-5 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- tanítsa, fejlessze az önkiszolgáló tevékenységet az önállóság szintjéig
- gondoskodjon folyamatosan a közösségért végzett munka lehetőségéről (szalvéta hajtogatása, eszközök kiosztása...)
- szervezze meg és irányítsa a naposi munkát
- vonja be a gyermekeket az időszakos kerti munkákba évszaknak megfelelően
- szervezze meg és irányítsa ünnepek előtt a terem rendezését és díszítését

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- bővítse, fejlessze folyamatosan az összes közösségért végzett munkát (naposi tevékenység, stb.)
- törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre nagyobb önállósággal végezzék munkájukat
- követeljen meg a gyermekektől egyre színvonalasabb és aprólékosabb munkavégzést
- bővítse ki a kerti munkák sorát (virágláda gondozással, palántaültetéssel a Föld napján...)
- engedjen teret a gyermekek önállóságának a terem rendezésében és az ünnepi előkészületekben

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek:

- egyre differenciáltabban végzik a rájuk bízott munkafeladatokat, mind a közösségért végzett munkában mind a saját személyükkel kapcsolatban

- nagyfokú önállósággal rendben tartják környezetüket, felszerelésüket, játékaikat; de igénylik az ellenőrzést
- észreveszik és kijavítják a környezetük rendjében fellelhető hiányosságokat
- ismernek és alkalmaznak az előző években megtanult munkafolyamatokat
- segítenek az eszközök kiosztásában és rendezésében
- megtanulnak önállóan dönteni a munkamegosztás során, feladataikat egymás között megosztani
- vállalják a feladatokat, abban az esetben is, amikor az számukra nem vonzó
- segítséggel megjavítják a játékszerek kisebb hibáit
- örömmel részt vesznek a csoportszoba díszítésében és rendezésében óvodapedagógus irányítással
- ösztönzésre elkezdik és befejezik a munkatevékenységet
- önállóan is képesek egyszerűbb munkák elvégzésére
- elemi ismereteik kialakulóban vannak a munka erkölcsi és anyagi értékéről
- elvégeznak apróbb megbízásokat önállóan is
- nagyfokú önállósággal végzik a naposi munka minden fázisát
- szívesen dolgoznak a szabadban komolyabb erőfeszítést igénylő fizikai munkákat is: hólapátolás, talaj előkészítés, ültetés, lombsöprés
- rendszeresen takarítják, rendezik környezetüket
- ellátnak környezetvédelmi feladatokat is (komposztálás, papírgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés)

8.3. A tanulás

Az óvodai tanulást tágan értelmezzük, hiszen nevelőtestületünk véleménye szerint tanulásnak tekinthető a cselekvések döntő többsége. A tevékenységek tervezés **projektekben** folyik minden korcsoportban. Az értelmi képességek fejlesztése a legkönnyebben fogható fel tanulási tevékenységként. Az információk beépülése, a természeti, és társadalmi jelenségek közti tájékozódás egy szintje, bizonyos készségek kialakulása mind a tanulás körébe tartoznak. Tanulás a pszichikus funkciók fejlesztése, pl: a figyelem, az emlékezet, az érdeklődés irányának és terjedelmének alakítása, valamint a szokások elsajátítása is. A tanuláselméletek közül a konstruktív tanuláselméletet tekintjük alapnak, hisz e szerint a tudásba beletartoznak a szubjektív ismeretek, az előzetes tapasztalatok, a gyermekek sajátos értelmezési módja is. Azt a tényt, hogy a kisgyermekkorban a képességfejlesztés a fő cél, még a tanulás, mint cselekvés során is

érvényesítenünk szükséges. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása. Ez a tevékenység az egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, és tempóban lesz csak hatékony, és örömteli mindkét fél számára. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Célunk, hogy a gyermekek testi, lelki, értelmi, érzelmi képességeit folyamatosan fejlesszük, egyéni sajátosságaik és teljesítőképességeik figyelembe vételével.

Módszertani alapelvek

- olyan ismereteket nyújtunk, amivel differenciáltan fejlődik a gyermekek képessége, és formálódik attitűdjük
- a tanulási folyamat eredménye gyakorlatias jellegű, a mindennapi életben alkalmazható, és a környezet kívánalmainak megfelelő tudás legyen
- differenciált bánásmódot alkalmazunk a tanulási tevékenység során, külön figyelmet fordítva a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre
- a témákat komplexen dolgozzuk fel
- projektekben tervezünk
- szakmai segédanyagként használjuk óvodánk saját projekt gyűjteménye mellett, a Kompetencia alapú programcsomag segédanyagait is
- kihasználjuk a tevékenységek során adódó spontán tanulási helyzeteket
- kihasználjuk, hogy a gyermekek egymástól szívesen tanulnak
- a tanulási tevékenységek során változatos foglalkoztatási kereteket alkalmazunk
- a tanulás szervezése során előnyben részesítjük a közvetlen szemléltetés és cselekedtetés módszerét
- a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztjük a növekvő időtartamú,(5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- komplex módon, projektekbe tervezze, szervezze, irányítsa a tanulási tevékenységeket
- építsen a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire
- motiválja a gyerekeket az ismeretszerzésre, építsen az önkéntes örömteli részvételre
- használja ki a spontán lehetőségeket az ismeretek bővítésére, gyakorlására

- biztosítson tapasztalatszerzési lehetőségeket a világ megismerésére
- mindennap teremtsen lehetőséget a szabad és a szervezett mozgásra, teremtsen meg a feltételeit
- állítsa a gyermekeket a megfelelő színvonalú feladatok elé
- ismertesse meg a gyermekeket a magyar nép hagyományaival; szokásaival, meséivel, zenéjével, ünnepeivel
- teremtsen meg az értelmi képességek fejlesztésének lehetőségeit (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- elégítse ki a gyermek sokoldalú kíváncsiságát, érdeklődését
- kísérletezzen, kutasson a gyermekekkel folyamatosan
- fejlessze a gyermekek ismereteit, gondolkodását, önállóságát, figyelmét, kitartását, feladattudatát
- nyújtson segítséget a gyermek saját teljesítőképességének megismeréséhez
- tájékoztassa folyamatosan a szülőket a fejlesztések anyagáról és a gyermekük fejlődéséről
- figyelje meg és regisztrálja az egyes területeken a gyerekek fejlettségét
- differenciált, reális értékeléssel segítse elő a helyes önértékelés fejlődését
- alkalmazzon változatos, játékos módszereket
- segítse elő, hogy minden gyerek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjen (differenciált feladatrendszer)
- adjon lehetőséget arra, hogy a gyerekek maguk vonják le a szükséges következtetéseket, alkossanak önállóan ítéleteket
- körültekintő, átgondolt szervezéssel biztosítsa a nyugalmas tanulás feltételeit

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként:

3-4 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- alakítsa ki a tanulási formához a nyugalmas biztosító szokás és szabályrendszert
- vegye fokozottan figyelembe a gyermekek érzelmi, hangulati megnyilvánulásait (szóban, képekben, mozgásban)
- tervezze, szervezze a tanulási folyamatot komplex formában
- törekedjen arra, hogy az érzékelés, észlelés legyen a domináns tevékenység a tapasztalatszerzések folyamán
- segítse a beszédkezdés kialakulását

4-5 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- alakítsa ki a kötetlen foglalkozások rendjét
- tudatosan fejlessze az önállóságot, önfegyelmet, értelmi képességeket is (gondolkodási műveleteket, logikus gondolkodást)
- tartsa szem előtt a játékosság és önkéntesség elvét
- tanítsa meg a kommunikáció alapformáit (nyelvtani formák, egyszerű, de érthető közlés mód);
- teremtsen alkalmat a testi, szellemi versengésre

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- irányítsa a tanulást úgy, hogy a téma gondolati feldolgozását is lehetővé tegye (logikus gondolkodás, emlékezet, felidézés)
- tanítsa meg a gyermekeknek az elvárható magatartási formákat a tanulási folyamat során (fegyelem, figyelem, önértékelés, feladattartás)
- tanítson egyre differenciáltabb közlési módot (tő és bővített mondatok, kérdések, rövid történetek, szóbeli megnyilvánulások, gyűjtő fogalmak használat, stb.)
- elégítse ki az érdeklődőbb gyermekek igényeit is (tudományos ismeretek, tehetség gondozás)
- tudatosan teremtsen alkalmat a versenyszellem kialakítására, az egyéni megmérettetésre

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermek:

- nyitott érdeklődéssel várja az iskolát
- érzékelése, észlelése differenciált, folyamatos fejlődést mutat
- önkéntelen emlékezeti bevésése és felidézése mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés képessége
- az emlékezeti megőrzés időtartama nő
- tanulás alapját képező szándékos figyelme megjelenik, növekszik tartalma, terjedelme
- elemi fogalmi gondolkodása kialakulóban van
- érthetően, folyamatosan beszél, minden szófajt használ
- végighallgatja, megérti mások beszédét, utasításait
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- képes együttműködésre, irányított tanulásra
- finommotorikája fejlett, szem-kéz, szem-láb koordináció összerendezett
- testi fejlettsége, edzettsége, állóképessége alkalmassá teszi az iskola előkészítésre

- irányítani tudja érzelmeit, figyelmét, magatartását
- figyeli és követi a felnőtt utasításait, és egyéni képességei szerint végrehajtja azokat
- kérdéseivel, véleményével bátran fordul a környezetébe tartozó felnőttek felé

ÚTMUTATÓ A TANULÁSTERVEZÉSHEZ

	Külső világ tevékeny megismerése		Művészeti nevelés			Mozgás, torna
	Környezeti ismeret	Matematika	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Mese, vers, báb, dramatizálás	Rajz, mintázás, kézimunka Kézműves tevékenységek	Mozgásos tevékenységek
Kiscsoport	1	1	1	1	1	Kötelező 1
Középső csoport	1	1	1	2	1	Kötelező 1
Nagycsoport	2	1	1	2	2	Kötelező 2
Kis- középső és nagycsoport			Mindennapos mozgás	Mindennapos mesélés	Adott a lehetőség egész nap folyamán a tevékenységekhez gyakorlására	Mindennapos mozgás

8.3.1. A külső világ tevékeny megismerése

8.3.1.1. Környezetismeret

A környező világgal való megismerkedés az óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyermek a természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkornak megfelelő biztonságos eligazodáshoz szükségesek.

Célunk a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítása, és természetbarát életvitelre nevelése.

Módszertani alapelvek

- lehetőleg természetes környezetben biztosítsunk alkalmat, időt, helyet, eszközöket az ismeretszerzésre
- a gyermek meglévő ismereteit, élményeit, folyamatosan bővítjük a korosztálynak megfelelően és a csoport érdeklődésére építve
- igényeljük a szülők együttműködését a valóságnak megfelelő ismeretek nyújtásában, tapasztalatok szerzésében, gyűjtőmunkában
- törekedjünk arra, hogy élményeiket, ismereteiket a gyermekek szóban is kifejezhessék

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa a tevékenység tárgyi és hangulati feltételeit a napi élet teljes időtartamában
- adjon lehetőséget élménygyűjtésre, segítsen az új élmények felfedezésében
- működjön együtt a szülőkkel a környezet minél sokoldalúbb megismerésében
- a gyermekek előzetes tapasztalataira támaszkodva vezesse rá a gyermekeket a legfontosabb ismertetőjegyek, hasonlóságok, különbségek, összefüggések észrevételére
- ösztönözzön a megfigyelések szóbeli kifejezésére, a szókincs bővítésére
- biztosítson feltételt a differenciált, egyéni felzárkóztatáshoz, tehetséggondozáshoz
- segítse elő, hogy a gyerek maga fedezze fel a környezetének jelenségeit, tárgyait
- neveljen folyamatosan a közvetlen és tágabb környezet óvására védelmére
- szervezzen sétákat, kirándulásokat, ahol felfedeztetni a gyermekekkel a természet különböző jelenségeit
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődését differenciált feladatokkal segítse

- nevelje a gyermekeket az energiaforrásokkal való takarékoskodásra: víz, villanyáram, szelektív hulladékgyűjtés
- gondoskodjon terménygyűjtésről, tárolásról, felhasználásról
- teremtsen meg a madáretetés feltételeit, tanítsa meg a madárvédelem alapjait és a madarak hasznosságát
- gondoskodjon arról, hogy a gyermekeknek legyenek megfelelő ismereteik a rájuk leselkedő veszélyekről
- gondoskodjon olyan ismeretterjesztő anyagokról, amelyek mélyítik a gyerekek természettudományos ismereteit
- teremtsen meg a megfelelő hangulatot a családi és nemzeti ünnepekhez, valamint gondoskodjon az ezzel kapcsolatos ismeretek elsajátításáról (lásd Ünnepek tábla)

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként

3-4 éves gyermekek közösségében:

Természeti környezetben

Az óvodapedagógus:

- ismertesse meg a gyermekekkel az óvoda közvetlen környezetét: néhány jellegzetesebb fát, virágot, növényt az óvoda udvarán.
- ismertesse meg a gyermekekkel a saját testük részeit, törekedjen az én-tudat kialakítására
- alakítson ki tisztaságra, higiéniaira igényt, ismertesse meg az egészség-betegség fogalmakat, azok összefüggéseit
- fedeztesse fel a különböző évszakok jellegzetességeit, az időjárás változásaiból eredő következményeket, hatásait az öltözködésre
- ismertesse meg a gyermekeket néhány természettel kapcsolatos jeles nappal (Állatok világnapja okt. 4. Föld napja ápr.22.)
- tervezze a tanulási folyamatban az aktualitásnak megfelelően a következő anyagokat: növények, állatok, évszakok, érzékeléssel és észleléssel kapcsolatos témák (íz, színek, hangok, formák, anyagok)
- neveljen folyamatosan a közvetlen környezet óvására, védelmére (csoportszoba, öltöző, játékok, udvar, kert)
- szervezzen rövid sétákat, év végén kirándulást, a természeti környezet megismerésére

Társadalmi környezetben

Az óvodapedagógus:

- ismertesse meg a gyermekkel a szűk családhoz tartozó fogalmakat, alakítson ki pozitív érzelmeket a családdal kapcsolatosan;
- kezdeményezzen beszélgetést, játékot az orvos, fogorvos gyógyító munkájáról;
- gyakoroltassa a gyermekkel a saját és társai nevét és óvodai jelét, valamint az óvónő és dajka néni megszólítását;
- gondoskodjon arról, hogy a gyermekek ismerjék meg az óvoda épületét, helyiségeit, udvarát, és biztonságosan igazodjanak el a közvetlen környezetükben;
- tanítsa a gyalogos közlekedés szabályait: felnőtt kísérettel lehet csak az utcán, a járdáról egyedül nem léphet le;
- ismertessen meg a gyermekekkel a leggyakoribb közlekedési eszközök közül 3-4-et;
- gyakoroltassa a színek felismerését: fekete fehér, piros, kék, sárga, zöld, barna.

4-5 éves gyermekek közösségében:

Természeti környezetben

Az óvodapedagógus:

- a kiscsoportban megszerzett ismereteket bővítse minden területen, témában
- szervezzen 1-2 kirándulást a természetbe, ahol közvetlen tapasztalatszerzésre van mód
- ismertesse meg a gyermekekkel az emberi test felépítését tapasztalat útján
- bővítse a jeles napok sorát a Víz napjával (márc.22.)
- tanítsa az évszakok sorrendjét, a hét napjait
- ismertesse meg a gyermekekkel az élővilágban használatos gyűjtőfogalmakat: növények, állatok, emberek, gyümölcsök, zöldségek
- szervezzen állatkert-, kertészet-, kertlátogatást, kerti munkákat a közvetlen tapasztalatok érdekében
- tapasztaltasson meg a gyermekekkel néhány a természetben található anyagféleséget: homok, agyag, kő, fa, víz, fém

Társadalmi környezetben

Az óvodapedagógus:

- bővítse a családról szerzett ismereteket a családtagok szerepkörével
- kezdeményezzen beszélgetést a családtagok foglalkozásáról, az óvodában dolgozók munkájáról és néhány foglalkozásról: pl. orvos, fogorvos, fodrász, kertész

- gyakoroltassa a szülők és a testvérek teljes nevét
- szervezzen sétákat a környéken az épületek megfigyelésére, funkciójuk felfedezésére (bölcsőde, iskola, templom, lakóházak) és biztosan tájékozódjanak a gyermekek ezen belül
- mélyítse el a gyalogos közlekedés szabályait: zebrán való közlekedés, jelzőlámpa színei
- a gyermekek ismereteire alapozva kezdeményezze a járművek csoportosítását
- gyakoroltassa a színek felismerését: lila, rózsaszín, narancssárga, bordó, szürke

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Természeti környezetben

Az óvodapedagógus:

- az eddigi ismereteket egészítse ki: a csillagászat, a földrajz, az évszakok, a napszakok a hónapokról szerzett ismeretekkel
- szervezzen minél több tanulmányi sétát, kirándulást a természetbe
- alakítson ki egységes természetközpontú szemléletet, amelyben az ember az élővilág része és nem átalakítója vagy rombolója, és holisztikus látásmódot (a természetben minden összefüggő egységet alkot)
- építsen a természettudományos érdeklődésű gyermekek tudásanyagára, és ezt bővítse fokozatosan
- bővítse a gyűjtőfogalmakat: a fák, virágok madarak, rovarok, emlősök, ragadozó állatok, hüllők stb. fogalmával
- bővítse a jeles napok rendszerét az Ünnepek táblázat alapján
- egészítse ki a testükről szerzett tapasztalatokat: az érzékszervek funkciójával (ízlelés, tapintás, hang), védelmével, ápolásával
- egészítse ki a természetben található anyagfélésegekről szerzett tapasztalatokat: üveg, papír, textil

Társadalmi környezetben

Az óvodapedagógus:

- bővítse a családról szerzett ismereteket, idősebbek fiatalabbak, generációk fogalmával: csecsemő, kisgyerek, felnőtt, nagyszülők, dédszülők
- az óvodapedagógus hangsúlyozza a család elsődleges szerepét minden közösséggel szemben;
- bővítse a foglalkozások sorát: rendőr, tűzoltó, mentős, orvos, tanítónő, postás, ezeken kívül tetszés szerint
- tanítsa a család lakcímét, szülők foglalkozását, saját születési dátumát (hó, nap)

- változatos módszerekkel ismertesse meg az óvoda tágabb és szűkebb környezetét: pl. makett, térkép stb
- gyakoroltassa a gyalogos közlekedés szabályait
- szervezzen sétákat, kirándulásokat, ahol minél több ismeretet sajátítanak el a gyermekek a közlekedési eszközökről, közlekedési szabályok, jelzőtáblák, különböző szempontok szerint csoportosítsák a közlekedési eszközöket
- gyakoroltassa a színeket: világosabb, sötétebb árnyalatok, jelenlévő és emlékezetből felidézhető tárgyak színei
- szervezzen iskolalátogatást és iskolás játékokat

Környezetvédelem minden csoportban:

Az óvodapedagógus:

- teremtsen alkalmat a társadalmi és természeti környezetben található környezetszennyezés fogalmának megismertetésére, tudatosítására (levegő, víz, föld, hulladékok)
- neveljen folyamatosan a közvetlen környezet óvására, védelmére (udvar, kert, csoportszoba, öltöző, játékok)
- nevelje a gyermekeket az energiaforrásokkal való takarékoskodásra: víz, villanyáram, szelektív hulladékgyűjtés

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek:

- ismerik nevüket, lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását;
- gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában (hajó, vonat, repülőgép, vízi, szárazföldi, légi jármű)
- ismerik a környezetükben található fontosabb intézményeket
- felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos árnyalatait
- felismerik a környezetükben lévő tárgyak, jelenségek összefüggéseit, azokat összehasonlítják rendeltetésük szerint
- ismerik az emberi test felépítését, igényesek tisztaságukra
- felismerik a napszakokat
- különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik azok jellegzetességeit
- ismerik a „növény” szót; tudják, hogy a fa, bokor, virág, fű, a zöldségfélék, növények, tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van

- az általuk ismert állatokat a szerint csoportosítják, ahol élnek; a háziszárnyasokat összehasonlítják a többi ismert madárral környezetük, a külső jegyek és a hasznosságuk alapján
- ismerik és értik a természetvédelem fogalmát, alapelveit
- életmódja, viselkedése a természettel és a társadalommal való kapcsolata pozitív mintákat tükröz
- határozott véleményük van a környezetükben látható, tapasztalható problémákról, gondokról

8.3.1.2. Matematikai nevelés

A gyermek a környezete megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába jut. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat. Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik, így szinte természetes módon ismeri meg őket.

A gyermek a környezetéből szerzett ismereteit játékban felhasználja, átéli, folyamatosan gyakorolja, egyéb tevékenységeiben is alkalmazza.

Célunk, hogy a gyermekek környező világunk alkotóelemeiről matematikai tapasztalatokat és ismereteket szerezzenek, melyek által értelmi képességeik fejlődnek, matematikai érdeklődésük kielégül.

Módszertani alapelvek

- a matematikai feladatok megoldása konkrét feladatokhoz kötötten, manipuláció útján valósuljon meg, építve a gyermek szemléletes cselekvő gondolkodására
- a gyermekeknek egyéni képességeikhez, fejlődési ütemükhöz, fejlesztési lehetőségeikhez mért feladatot adunk, differenciálunk
- a matematikai tartalmú spontán illetve irányított játékokat, játékos eljárásokat felhasználjuk fejlesztő feladataink megvalósításához

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- segítse a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakozását, külön figyelemmel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre
- alapozza meg a matematikai szemléletet, a logikus gondolkozást

- biztosítson olyan eszközöket, tevékenységeket, amik felkeltik a gyermek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését
- a képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítsa meg
- számoljon a matematikai nevelés során az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal (invariancia, állandóság hiánya)
- a kötetlen kezdeményezéseken, matematikai foglalkozásokon minden esetben támaszkodjon a gyerek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire
- ismerje fel és használja ki a játék- és szabadidőben létrejövő olyan szituációkat, amelyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére;- a megszerzett benyomásokat rendszerezze, a megfigyelések körét szélesítse, a spontán tanultakat rögzítse
- figyelje a gyermekeket megismerve érdeklődésüket, képességeiket, tervezze meg az egyénre szabott fejlesztési tervüket, gondoskodjon a felzárkóztatás és a tehetséggondozás feladatainak ellátásáról
- használja ki a napi élet folyamán az adandó alkalmakat, (szabad játék, gondozás, munka) hogy a matematikai tartalmi relációkra felhívja a gyermek figyelmét

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként

3-4 éves gyermekek közösségében:

- ismerje meg a gyerekek aktivitását, érdeklődését, játékait, beszédét, hogy az elkövetkező években erre építse fejlesztő munkáját

4-5 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- szervezzen különböző játékos tevékenységeket, amelyben megalapozza a gyermek tapasztalatait
- tegyen lehetővé tárgyak, személyek összehasonlítását, válogatásokat, rendezéseket, halmazképzéseket
- készítse elő a számfogalom kialakítását, alapozását
- adjon lehetőségeket a tapasztalatokra a geometria körében

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- szervezzen játékos tevékenységeket a megszerzett matematikai ismeretek bővítésére;
- juttassa a gyereket az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatokhoz
- juttassa a gyerekeket a sokoldalú tapasztalatokhoz az állandóságok (pl. forma, mennyiség, idő, stb.) kialakulásához
- ismertesse meg a gyerekeket néhány matematikai eszközzel: pl. logikai készlet, színes rudak, minimat, vonalzók, dobókocka pöttyei

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek:

- felismerik, összehasonlítják tárgyak, személyek, dolgok minőségi (pl. szín, forma), mennyiségi tulajdonságait
- összemérnek különböző tulajdonságok alapján (pl. hosszúság, magasság, súly)
- halmazokat alkotnak különböző elvek alapján
- halmazokat bontanak, kiegészítenek, ugyanannyivá tesznek
- halmazokat, tárgyakat összehasonlítanak, mérnek, megbecsülnek, párosítanak
- halmazokkal manipulálnak, vagy előállítanak „ugyan annyit” elvevéssel, kiegészítéssel
- csökkenő, növekvő sorrendet állítanak különböző tulajdonságok alapján: magasság, számosság, elrontott sort javítanak
- megszámlálnak, leszámolnak 15-20-ig
- ismerik a sorszámneveket
- mérnek eszközökkel, egységekkel, mérleggel stb.
- térbeli és síkbeli építményeket lemásolnak
- ítéleteket alkotnak, kijavítanak
- egyszerűbb geometriai formákat kivágnak, megneveznek, építenek belőlük

8.3.2. Mozgás, testnevelés

A mozgás a 3-7 éves gyermek lételeme, leggyakoribb játékformája, fejlődésének feltétele. Az értelmi képességek és a manuális készségek fejlődését is kedvezően befolyásolja, a megfelelő mozgáslehetőség hiánya pedig ezeket gátolja.

Célunk, hogy gyermekeink változatos mozgásformák során kielégítsék mozgásigényüket, legyenek egyre egészségesebbek, ügyesebbek, bátrabbak, önállóbbak a testnevelés hatására.

Módszertani alapelvek

- mindenekelőtt a mozgás szeretetére nevelünk
- minden napra tervezünk, szervezünk mozgásos tevékenységet
- az edzettség alapjának tekintjük a rendszeresen kezdeményezett mozgásos játékokat és mozgásos tevékenységeket
- a mozgásigény kielégítésében, a képességfejlesztésben figyelembe vesszük a korcsoport, a csoport és az egyéni szükségletek mértékét
- a testnevelés foglalkozások anyagát fokozatosan egymásra építjük, a természetes mozgásformák és játékok előtérbe helyezésével tervezzük, szervezzük ezeket
- a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek
- a szabad levegő kihasználását előtérbe helyezzük, csak indokolt esetben nem megyünk ki az udvarra
- fontosnak tartjuk a mozgásos játékok széleskörű alkalmazását

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- tervezze, szervezze, irányítsa a spontán, szabad és irányított mozgásformák rendszerét csoportjára szabva
- ha az időjárás megengedi, akkor szervezze meg, hogy minden nap legalább 20 percet tartózkodjanak a szabad levegőn
- tavasztól őszig a délutáni játékidőt is az udvaron, a szabad levegőn szervezze
- gondoskodjon megfelelő felszerelésekről, helyről, eszközökről, lehetőségekről, ruházatról
- biztosítson sok lehetőséget a szabad levegőn történő tornára, mozgásra, edzésre, szabad és kötelező formában egyaránt
- mindennapos mozgás keretében kezdeményezzen naponta legalább egy-egy mozgásos játékot, vagy sport tevékenységet a teremben vagy a szabadban (futó, verseny, labda, ügyességi, sportjátékok stb.)
- tudatosítsa a gyermekekben a balesetvédelmi szabályokat, és ezek betartását követelje meg

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként

3-4 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- szerettesse meg a gyermekekkel a mozgást
- alakítsa ki a testnevelés foglalkozáshoz szükséges szokás-, és szabályrendszert (hely, idő, öltözet, eszközök)
- építse fel a foglalkozások anyagát a természetes nagymozgásokból, a gimnasztika alapelemeiből, néhány egyszerűbb szabályjátékból
- tartson heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást, melyet kiegészíthet udvari sportjátékokkal (fogócska, futások, labdajátékok)
- tanítson néhány egyszerűbb labdakezelési technikát
- fejlessze az egyensúlyérzékét, térbeli tájékozódást megfelelő gyakorlatokkal
- bővítse a testnevelés anyagát lábtorna és tartásjavító elemekkel
- nyújtson segítséget a gyakorlatok végzésénél

4-5 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- tartson heti min. 1 kötelező testnevelés foglalkozást, melyet kiegészít egyéb változatos mozgás lehetőségekkel
- ismertesse meg a gyermekeket néhány sport játékkal (foci, tollas) stb.
- gyakoroltasson 3-4 ütemű gimnasztikai gyakorlatokat
- bővítse ki és gyakoroltassa a már ismert labdakezelési technikákat, tanítson 1-2 labdajátékot;
- juttassa készségszintre a nagymozgásokat
- tanítson 4-5 mozgásos sport vagy szabályjátékot
- tartson lábtorna és tartásjavító gyakorlatokat
- gondoskodjon az egyensúlyérzék és térbeli tájékozódás fejlődését szolgáló gyakorlatokról
- követeljen egyre nagyobb önállóságot a gyakorlatok végzésében
- tartsa ébren a gyermekek mozgás iránti szeretetét

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- tartson heti 2 kötelező testnevelés foglalkozást, melyből az egyik úszás, vagy egyéb sport tevékenység
- végeztessen több ütemű, összetett gyakorlatsorokat

- alakítsa ki és követelje meg a testneveléshez szükséges fegyelmet, a társakkal való viselkedés szokásrendjét
- ismertesse meg a gyermekekkel a testnevelési szakkifejezéseket, győződjön meg elsajátításukról
- igyekezzen jártasság szintjére emelni az összes természetes mozgásformát
- tanítson függeszkedés gyakorlatokat
- tanítson egyre differenciáltabb labdakezelést és bonyolultabb labdajátékokat
- sorakoztasson különféle módokban és gyakoroltassa az ütemtartással való járást
- szervezzen minél több (6-8) verseny vagy sportjátékot
- készítse fel a gyermekeket a sportversenyekre
- alkalmazzon egyre bonyolultabb gyakorlat rendszereket (lábtorna, tartásjavító, gimnasztika, fő gyakorlatokban, stb.)
- kapcsolja össze a gyakorlatokat az elméleti ismeretekkel (Mit? Miért? Hogyan?)
- fejlessze a tűrő és alkalmazkodó képességet, kitartást
- szervezzen rendszeresen egészséges mozgáslehetőséget
- a képesség fejlesztési lehetőségek közül a következőket fejlessze leginkább: egyensúlyozás képessége, téri tájékozódás képessége, jobb-bal oldaliság, erő, állóképesség, ritmusképesség, szem-kéz-láb koordináció, reagálás- mozdulat és mozgásgyorsaság

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek

- mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé válik
- tér- és időbeli tájékozódó képessége, egyensúlyozó képessége fejlődik
- teljesítőképessége, cselekvőképessége, állóképessége növekszik
- a versenyeknél betartják a szabályokat, figyelnek a másokra
- szeretik, igénylik a mozgást, szívesen vesznek részt mozgásos feladatokban
- megértik, cselekvéseikben követik a vezényszavakat, utasításokat
- tudnak ütemtartással járni, utasításra az ütemet változtatni
- cselekvőképessége gyors, figyelnek a feladatra
- labdagyakorlatokat végeznek, sportjátékokat ismernek és szívesen részt is vesznek benne
- tudnak futni egyenletes iramban, behajlított karral hosszabb-rövidebb távon
- tudnak átbújni, kúszni tárgyak vagy kötél alatt, tudnak átugrani, leugrani tárgyról
- futó-, fogó-, labdajátékokat képesek önállóan is játszani, kezdeményezni
- szeretnek mozogni, igényükké válik a sporttevékenység

8.3.3. Művészeti nevelés

Művészeti nevelésünk minden területén a hagyományápolás, a népi kultúra felelevenítése hangsúlyos. A jeles napokhoz, az ünnepkörökhöz kapcsoltan komplex formában oldjuk meg ezeket a feladatokat.

Célunk elérni, hogy a gyermekek minden művészeti területen örömmel tevékenykedjenek, és megismerkedjenek a magyar, valamint néhány külföldi alkotás hozzájuk közel álló elemeivel.

8.3.3.1. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Vizuális nevelésünk hatására fejlődik a gyermekek önkifejező képessége, kezűgyessége, kreativitása, térbeli tájékozódó képessége, képi gondolkodása. Folyamatosan egyre bővülő formában megismerkednek az ábrázolás eszközeivel, technikáival, a népi kismesterségek alapelemeivel. (agyagozás, fonás, varrás, díszítő munkák)

Célunk elérni, hogy minden gyerek találja meg a számára legmegfelelőbb kifejezőmódot. Ismerjék meg az alkotás és az önkifejezés örömét.

Módszertani alapelvek

- az alapvető ábrázolási technikákat megtanítjuk a gyermekeknek, majd teret biztosítunk a gyermekek fantáziájának, segítjük egyéni ötleteik megvalósítását
- a szabad tevékenység közbeni ábrázolást az önkifejezés eszközeként és az egyéni személyiségfejlesztés lehetőségének tekintjük
- a népi kismesterségek alaptechnikáit óvodás szinten bemutatjuk, gyakoroltatjuk
- a természetben való megfigyelést valamint a téri tapasztalatok szerzését az ábrázoló tevékenység alapjának tekintjük

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- teremtse meg a vizuális foglalkozások tárgyi, hangulati illetve az érdeklődést felkeltő motiválás feltételeit
- segítse az önállóan kezdeményező gyerekeket elképzelésük megvalósításában és biztosítsa ehhez a megfelelő eszközöket

- ismertesse meg a gyerekekkel a különböző anyagokat, eszközöket, egyszerű munkafogásokat, technikai alapelemeket
- szervezze meg a tevékenység kivitelezésének módját
- keltse fel a gyerekek érdeklődését a népi kismesterségek iránt
- tanítsa meg a gyerekeket a természetes anyagok szeretetére, törekedjen a természetes, jó minőségű anyagok használatára
- igényesen formálja környezetét, rendezze be csoportszobáját esztétikusan, díszítse mértéktartóan
- gyűjtse, majd elemezze a gyermekmunkákat
- alakítson ki gyerekek által könnyen elérhető állandó helyet az eszközöknek, anyagoknak;
- az ábrázoló, építő és alakító tevékenységek által segítse a gyermekek téri, formai és színképzeteinek kialakulását, gazdagodását
- kezdeményezzen változatos technikákkal képalakítást: rajz, festés, fonal, papír, színkeverés, filctoll, zsírkréta, termények és ezek kombinációi
- kezdeményezzen térben elhelyezhető alkotásokat agyagból, dobozokból, fából, kavicsokból, drótból, műanyagból, textilből és ezek kombinációiból úgy, hogy azok használhatóak is legyenek
- kezdeményezzen barkácsolást, játékjavítást és kellékkészítést dramatizáláshoz, bábozáshoz, játékhoz
- készítsen közösen a gyerekekkel plasztikai munkákat
- hívja fel a gyermekek figyelmét egy-egy jellegzetes műalkotásra és a magyar népművészet egy-egy kiemelkedő alkotására
- ismertesse meg a gyerekeket a magyar népművészet gazdag forma- és színvilágával
- tanítsa meg az agyagozás alaptechnikáit, készítsen a gyerekekkel egyszerű használati és dísz tárgyakat agyagból
- tanítson egyszerű fonást
- szőjenek különböző technikákkal, különböző fonalakkal (pókszövés, körmöcske, szövőkeret, rongyszőnyeg, zsinór- és szalagszövés)
- készítsen a gyerekekkel textilből különböző technikákkal (ragasztás, varrás, hímzés) ajándéktárgyakat, dísz tárgyakat, babaruhákat, egyéb használati eszközöket
- természetes közegben tapasztaltassa meg az ábrázolandó dolgokat
- segítse a formaképzetek kialakulását és fejlődését téri tapasztalatok szerzésével és a gyermek figyelmének irányításával
- nevezze meg a vizuális tevékenység kivitelezésének módját, magyarázza el a folyamatot

- gondoskodják a vizuális eszközök állandó meglétéről, használhatóságáról
- a gyermekeknek mutasson néhány nem magyar művészeti alkotást is
- amennyiben van a csoportjában kiemelt figyelmet igénylő gyermek, segítse vizuális fejlődését differenciált módszerek alkalmazásával, ösztönözze szabad önkifejezésre vizuális eszközök segítségével is

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként:

3-4 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- teremtsen meg a vizuális foglalkozáshoz a feltételeket (tárgyi: pl. az alkotáshoz nagyobb felületeket, vastag ceruza, zsírkréta, ecset, táblakréta és hangulati feltételek)
- alakítsa ki a vizuális tevékenységhez kapcsolódó szokás és szabályrendszert
- mutassa be, tanítsa meg a gyerekeknek a vizuális eszközöket és azok használatát, javítson, magyarázzon szükség szerint
- ösztönözze a bátortalanokat
- fogadja el gyerek „alkotását”
- ismertesse meg a gyerekeket a természetes anyagokkal, és használják is azokat
- neveztesse meg a gyerek alkotásait: pl. Mít rajzolsz?
- tanítsa meg a mintázás alaptechnikáit: gömbölyítés, lapítás, sodrás, kicsípés, nyomatozás
- ismertesse meg a gyerekekkel a festés alapvető technikáit: ujjnyomat, tenyérynymat, felületfestés, nyomatok és az ahhoz szükséges eszközöket és helyes használatukat

4-5 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- bővítse a vizuális eszközök szabadon választható sorát
- vezesse be az olló használatát
- kezdeményezzen változatos és vegyes technikákkal képalakítást: rajz, festés, fonal, papír, stb.
- kezdeményezzen élmények alapján emlékezet utáni ábrázolást
- mintázásban bővítse a kiscsoportos technikákat: mélyítés, vágás, elvevés, hozzáadás, applikálás, simítás stb. technikákkal
- ismertesse meg a gyerekekkel a gombfesték használatának technikáját
- kezdeményezzen barkácsolást természetes anyagokból, „hulladékok” felhasználásával készítsenek egyszerű tárgyakat: ajándékok, dramatizáláshoz eszközök, játékok, stb.

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- bővítse a vizuális eszközök sorát: különböző méretű és minőségű papírokkal, különböző vastagságú és fajtájú íróeszközökkel, ecsettel
- tanítsa térben és síkban a tárgyak és formák ritmusosságát, magyar népi díszítő elemeket, különböző technikákkal
- tanítsa a helyes ceruzafogást
- rajzoltasson a gyerekekkel változatos mozgástechnikai elemeket, amelyek előkészítik a sikeres iskolai írástevékenységet
- az ábrázolt tárgyakat rendezze össze a gyermekek segítségével rendszerbe: pl. lakótelep, állatkert, város, stb.
- vezesse be a tű használatát: papíron, textilen
- kezdeményezzen kézimunkákat fonállal: kötözés, gombolyítás, fonás, szövés
- kezdeményezze könnyen megmunkálható anyagok felhasználását: pl. fa, textil, gipsz, hullámpapír, termékek, agyag, stb.
- törekedjen a vizuális eszközök használatának automatizálására
- irányítsa a gyermekek figyelmét az ízléses színek összeválogatására
- mutasson be néhány műalkotást (festményt, dísz tárgyat) népművészeti tárgyat a gyerekeknek
- a gyermeki munkák elemzésében adjon szempontokat a gyerekeknek
- kezdeményezzen több lépésből álló vegyes technikákat: pl. zsírkrétás alapozás, sűrű temperával festés, majd végül belekarcolás stb.
- ösztönözze a gyermekeket arra, hogy a mintázás ismert technikáival készítsenek önálló ötletek alapján tárgyakat, képeket, jeleneteket síkban és térben

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek:

- legyenek képesek ötletes téralakításra, tárgyak térbeli elhelyezésére, építésére, rendelkezzenek sokféle tapasztalattal
- bátran, ötletesen építkezzenek, alakítsák át a teret közben zárt és nyitott alakzatokat alkotva;
- biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit élményeik, elképzeléseik, képzeletük kifejezésénél
- ismerjék és használják bátran a színeket, tudják keverni szükség szerint, színhasználatukban érvényesüljenek kedvenc színeik

- formaábrázolásuk legyen változatos, emberábrázolásnál törekedjenek a részformák megjelenítésére is, próbálkozzanak egyszerű mozgásábrázolással
- bátran értékeljék munkájukat és másokét
- tudjanak formákat mintázni elképzeléseik alapján
- gyakorolják önállóan a megismert technikákat
- díszítsék maguktól a tárgyakat
- készítsenek egyszerű eszközöket, játékokat, kellékeket önállóan és csoportmunkában is
- tudjanak beszélni egyszerű műalkotásokról, szóban fejezzék ki véleményüket
- ismerjenek népi kismesterségeket, ápolva ezzel a magyar népi hagyományokat
- szívesen vegyenek részt környezetük díszítésében, szépítésében, esztétikussá tételében, időnként felszólítás nélkül is
- legyenek képesek figyelmüket összpontosítani, technikai tudásukat aktivizálni
- érdeklődjenek a szokatlan, formabontó jelenségek iránt, erről alkossanak véleményt

8.3.3.2. Ének- zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk, hogy megalapozzuk gyermekeink zenei ízlésvilágát, kialakítsuk igényüket a színvonalas ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységek iránt, valamint komplexen fejlesszük zenei képességeiket, elősegítsük a zenei anyanyelv kialakulását.

Módszertani alapelvek:

- szervezzünk olyan foglalkozásokat, ahol a gyermekek oldott légkörben énekelhetnek, játszhatnak énekes játékokat; táncolhatnak örömmel
- a népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább lépését segítik
- érvényesítsük a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében és a képességek fejlesztésében egyaránt
- a hibátlan bemutatás alapja a gyermekek zenei fejlődésének

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban:

Az óvodapedagógus:

- teremtsen nyugodt, biztonságos légkört, ahol az ének, zene, énekes játékok és a gyermektánc a mindennapok része, a hangulatok kifejezője

- keltse fel a gyermekek zenei érdeklődését, külön figyelmet fordítva a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre
- juttassa a gyermekeket zenei élményekhez, amelyek a gyermek zenei ízlését formálják
- tervezze meg a zenei nevelés anyagát úgy, hogy a foglalkozások egymásra épüljenek
- szerettesse meg az éneklést és az énekes játékokat
- szép, tiszta éneklésre szoktasson, a dalanyagot hangolja össze a zenei feladattal
- ösztönözze a gyereket, hogy a játékidő alatt bármikor énekes-dalos játékot játszasson, énekelgethessen
- ismertesse meg és adjon lehetőséget a gyermekeknek az egyszerű óvodai hangszerek használatára (dob, cintányér, ritmuspálca, csengő, triangulum stb.)
- a gyermekeket egyéni adottságaikhoz mérten fejlessze
- hívja fel a gyermekek figyelmét a környezetükben megtapasztalható különféle hangokra (madárdal, kanalak tányérok csörgése stb.)
- tanítson jeles napokhoz kapcsolódó népi mondókákat, rigmusokat és mozgásos játékokat;
- tanítson különböző térformákat, játékos táncmozdulatokat, tegye lehetővé, hogy zenei kreativitásuk kibontakozhasson
- zenehallgatás kiválasztásánál gondoljon a más népek dalaira, és a komolyzenei anyagra is

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként

3-4 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- tanítson legalább 5-7 mondókát, 10-14 dalt, 2-3 múdalt (ezek hangterjedelmét lásd a módszertani útmutatóban)
- éreztesse meg az egyenletes lüktetést különböző játékos mozdulatokkal (pl. ölbeli játékok)
- érzékeltesse a gyorsabb-lassúbb tempó közti különbséget
- ismertesse meg a magasabb-mélyebb zenei relációkat oktáv távolságon
- ismertesse fel a halkabb-hangosabb közti különbséget beszéden, zörejen, éneken
- tanítsa meg a gyermekeket egyszerű dallamfordulatok visszaéneklésére
- érzékeltesse 2-3 élesen eltérő zörejt vagy hangszínt

4-5 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- tanítson legalább 4-6 mondókát, 12-15 dalt, 3-4 alkalmi dalt (ezek hangterjedelmét lásd a módszertani útmutatóban)
- gyakoroltassa az egyenletes lüktetést különböző mozdulatokkal
- ismertesse meg a dalok, mondókák ritmusát
- gyakoroltassa a gyorsabb-lassúbb beszédet, éneklést
- alakítsa ki a tempó tartás képességét
- gyakoroltassa a halkabb-hangosabb beszédet, éneket
- gyakoroltassa a magasabb-mélyebb beszédet, éneklést és térben is mutassák ezt
- ismertesse fel a tanult dalokat dúdolásról vagy hangszerjátékról
- fejlessze a belső hallást a halkabb-hangosabb motívumok váltakozásának segítségével (dallambújtatás)
- gyakoroltassa az egyszerű dallamfordulatok visszaéneklését
- ismertesse meg a természet és a környezet finomabb zörejeit
- gyakoroltassa egymás hangjának felismerését

5-6-7 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- tanítson legalább 3-4 mondókát, 20-26 dalt, 5-6 mūdalt (ezek hangterjedelmét lásd a módszertani útmutatóban)
- a már tanult dalokat ismertesse fel ritmusról
- olyan szinten fejlessze a gyorsabb-lassúbb tempó közti különbséget, hogy a gyermekek önállóan is képesek legyenek használni
- alakítsa úgy, hogy a gyermekek nélküle is képesek legyenek tempót tartani
- tanítsa meg a motívumok dallamvonalának mutatását térben (lassú tempóban)
- kapcsoltsa össze a halkabb-hangosabb és gyorsabb-lassúbb beszédet és éneket
- tanítsa meg a dallammotívumok térbeli mutatását (magasabb-mélyebb)
- ismertesse fel a tanult dalokat kezdő motívumról vagy belső motívumról
- gyakoroltassa a dallambújtatást rövidebb és hosszabb egységekkel
- gyakoroltassa a motívum-visszaéneklést kitalált szöveggel csoportban és egyénekenként is
- ismertessen fel sokféle kis eltérésű zörejt, zenei hangot és egymás hangját

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek:

- szívesen vesznek részt az énekes, dalos játékokban
- szívesen kezdeményeznek dalos játékokat
- szívesen énekelnek; táncolnak, zenélnek, ha lehetőséget kapnak rá
- tudnak jeles napokhoz kapcsolódó mondókákat, mozgásos játékokat felidézni emlékezetből
- képesek különféle térformák kialakítására
- tudnak legalább 3 mondókát, 10 óvodás dalt felidézni
- képesek az egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolására
- felismerik ritmusukról a tanult dalokat
- önállóan használják a gyors-lassú tempót
- egyedül is tudnak tempót tartani
- térben mutatják a motívumok dallamvonalát (lassú tempóban)
- összekapcsolják a halk-hangos és gyors-lassú beszédet, éneket
- tudják térben mutatni a dallammotívumokat (magas-mély)
- felismerik a tanult dalokat kezdő vagy belső motívumról
- képesek rövidebb és hosszabb egységekkel a dallambújtatásra
- tudnak motívumot visszaénekelni egyénileg és csoportosa is
- felismerik a kis eltérésű zörejeket és társaik hangját

8.3.3.3. *Verselés, mesélés*

Irodalmi nevelésről akkor beszélhetünk, ha a gyermekek szeretik a verset és a mesét, hallgatásuk élményt, örömet jelent. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A népi mondókák és magyar népmesék az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát közvetítik, ezért elsődlegesek irodalmi nevelésünkben.

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, tágítja képzeletvilágukat, mélyíti az önismeretet, fejleszti mások megismerésének képességét, pozitív értékrendet alakít ki, mindig többről szól, mint amennyit szavakkal kimond.

<p>Célunk elérni, hogy a gyermekek számára a mese-vers hallgatása élményt, örömet jelentsen. Képesek legyenek gondolatilag azonosulni az irodalmi alkotásokkal.</p>
--

Módszertani alapelvek

- mindenekelőtt az irodalmi alkotások szeretetére nevelünk
- a belső képteremtés képességének kialakulását segítjük az alkalmazott módszereinkkel
- a belső képalkotásnak e folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája
- a mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát

Óvodapedagógusi feladatok minden korcsoportban

Az óvodapedagógus:

- csendes pihenő előtt mondjon rövid nyugtató mesét
- *ajánljon a korcsoportnak megfelelő verses-meséskönyveket a szülőknek, mesefilmeket, programokat, külön gondolva a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre is*
- teremtsen meg a meséléshez szükséges hangulatot, feltételeket
- a versek, mesék, mondókák kiválasztásakor a magyar népművészetből válogasson elsősorban
- az irodalmi anyag kiválasztásánál néhány verset, mesét, folytatásos mesét más népek irodalmi anyagából is választhat (klasszikus és kortárs irodalom)

Kiemelt fontosságú feladatok korcsoportonként:

3-4 éves gyermekek közösségében:

Az óvodapedagógus:

- az irodalmi anyag kiválasztásakor a magyar népi mondókákra, egyszerű népmesékre támaszkodjon
- simogató, ölebe vevős mondókákat, hintáztató, lovagoltató versikéket mondogasson, ismételgessen (ezzel a szorongást is oldja)
- alakítsa ki mesésarkot
- egyszerű mondókákat, verseket ismételgessen, mozgással kísérve
- ösztönözze a gyermekek „halandzsa” próbálkozásait
- a korosztálynak megfelelő képeskönyveket válasszon, tanítsa meg a velük való bánásmódot képnézegetés, mesélés közben
- bábozzon egyszerű, rövid történeteket, érzelmek megjelenítésével, változatos eszközökkel
- kezdeményezzen 1-2 rövid mesedramatizálást, jelmezekkel, fejdíszekkel

4-5 évesek korcsoportjában:

Az óvodapedagógus:

- a csoport fejlettségéhez igazodva válassza ki az irodalmi anyagot, továbbra is a magyar népi mondókákra, népmesékre támaszkodva. A magyar költők, írók igényes verseiből, meséiből, is válogathat néhányat
- élményszerű előadásmóddal segítse elő a belső képteremtés képességének fejlődését
- a napi tevékenységek közben adjon lehetőséget verselésre, mondókázásra
- a gyermekekkel közösen készítsenek bábokat (pl. síkbábokat), és használatukat tanítsa meg mesével, történetekkel
- a mesehallgatással kapcsolatos kiscsoportban kialakított szokásokat erősítse és fejlessze tovább
- a csoport kedvenc meséihez készítse elő a bábokat, használatukat és a mese felidézését segítse
- segítse, hogy egyéniségükhöz illő szerepeket találjanak a gyermekek
- szervezzen színház, bábszínház látogatást egy alkalommal

5-6-7 évesek korcsoportjában:

Az óvodapedagógus:

- az irodalmi anyag kiválasztásakor a csoport fejlettségének megfelelő, bonyolultabb magyar népmeséket és tündérmeséket, folytatásos meséket is választhat
- a mesekönyvek készletét bővítse a természetről, állatokról szóló ismeretterjesztő képeskönyvekkel
- tegye lehetővé, hogy a gyermekek játékidőben önállóan használják a bábokat, a dramatizálás kellékeit
- elevenítsék fel az előző években megismert meséket kedvük szerint feldolgozva azokat
- segítsen a bábok, eszközök, kellékek készítésében, a gyermekek egyéni ötleteinek megvalósításában
- ösztönözze az irodalmi alkotások szókincsének beépülését a gyermekek beszédébe
- adjon lehetőséget az önálló, egyéni mondókázásra, versmondásra, mesélésre
- szervezzen színház, bábszínház látogatást évente két alkalommal
- meséljen 1-2 folytatásos mesét, történetet, mely a gyermekek lelkéhez közel áll

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek:

- türelemmel, érdeklődéssel hallgatják végig a mesét, verset
- megértik a történet fonalát, megjegyzik a lényeges fordulatokat, szereplőket, a hallottakat reprodukálni tudják saját szavaikkal is
- a mesében szereplők érdekes szólásait, furcsa vagy széphangzású nevét megjegyzik, és játékaikban ezeket felhasználják
- a meséskönyv képeit önállóan és hosszan nézegetik, egymásnak megmutatják, saját szavaikkal beszélgetnek a látottakról
- kialakul önálló szereplési vágyuk, egymás között kiosztják a szerepeket
- játék közben odaillo szövegeket, mondókákat, rigmusokat mondogatnak
- várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, - hallgatás feltételeinek kialakításában
- a folytatásos mesék, verses mesék szálait össze tudják kötni
- a könyvekben a képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket
- az olvasást utánozzák, egy-egy betű iránt érdeklődnek
- ismerik a csoport könyvespolcát, vigyáznak a könyvekre

9. SPECIÁLIS FEJLESZTŐPROGRAM ÓVODÁNKBAN

9.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 13. bekezdése szerint a kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - a sajátos nevelési igényű gyermek
 - a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
 - a kiemelten tehetséges gyermek
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

A fejlesztő pedagógia célja, feladata:

A fejlesztő pedagógia alapvető célja a tradicionális nevelési értékekre /Óvodai Nevelés. Alapprogram, HOP/ építve a korszerű pedagógiai módszereket nevelés lélektani,

gyógypedagógiai eredményeket ötvözve törekszik a gyermekek képességeinek kibontakoztatására. Az esetleges potenciális tanulási zavarok megelőzésével, személyiség fejlesztéssel, segíti kialakítani az iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettséget, hogy minél boldogabb, harmonikusabb, pozitív énképű emberré váljanak.

Fontos tudnunk, hogy a fejlesztés magában foglalja a felzárkóztatást és a tehetséggondozást egyaránt, illetve a prevenciót is.

Elmondható, hogy óvodai fejlesztő programunk egyaránt foglalkozik minden kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel (SNI, BTMN, TEHETSÉGES, HÁTRÁNYOS HELYZETŰ). Gyermekképünk fogalmának megfelelően, mind szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiségként tekintünk minden egyes hozzánk járó gyermekre, akiknek egyéni fejlesztése, fejlődésének elősegítése legfontosabb célunk.

Célunk, hogy minden gyermek számára megtaláljuk a neki leginkább megfelelő fejlesztési, nevelési módszereket, tevékenységeket.

Alapelveink a különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése esetén:

- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek segítő, megértő, légkörben fejlődhetnek
- fejlesztés folyamán olyan speciális, egyéni bánásmód kialakítása és alkalmazása, melynek középpontjában az egyéni képességek, adottságok, szociokulturális háttér és fejlődési ütem áll
- nevelési év folyamán olyan magas színvonalú nevelés, fejlesztés alkalmazása, melyben a gyermek hátrányai csökkennek, erősségei, kimagasló képességei még jobban fejlődhetnek, erősödjenek
- a fejlődéslélektan és a neuro- pszichológia ismereteire támaszkodva a mozgás és a pszichoszociális fejlődés kapcsolatának elismerésével, az óvodapedagógia elveinek érvényesítésével történik a fejlesztés az óvodában
- a gyermek érési folyamatához igazítva, életkori sajátosságait figyelembe véve történik a fejlesztés
- gyermekközpontúság: a gyermek aktuális állapotát figyelembe véve, többféle fejlesztő technika ismeretében történik a fejlesztés

Általános feladataink a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel kapcsolatban:

- az óvodánkba érkező kiemelt figyelmet igénylő (SNI, BTMN, TEHETSÉGES és HÁTRÁNYOS HELYZETŰ) gyermekek szakszerű gondozása, megfigyelése, megismerése,

feljegyzések készítése a későbbi fejlesztő programok elkészítéséhez, terápiás ellátásuk a megfelelő szakemberek segítségével

- differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával elérni minden gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének elősegítését önmagához képest a testi, lelki, értelmi-érzelmi nevelés területein
- a különböző részképesség zavaros, beszédhibás, tanulási, viselkedési zavarokkal küzdő gyerekek szűrése, korai fejlesztése és a tehetség, iskolára előkészítése a szülőkkel összhangban
- a tehetséges gyerekek felkarolása, gondozása, tehetségük kibontakoztatásának elősegítése a szülők együttműködésével és segítségével

A program megvalósításában az óvodapedagóguson kívül bekapcsolódó szakemberek:

a.) fejlesztőpedagógus feladatai:

- a későbbi tanulási tevékenységet megalapozó képességek zavarainak, a részképesség-zavarok kiszűrése és fejlesztése
- figyelem és viselkedészavarokkal, küzdő gyermekek kiszűrése
- a gyermek aktuális fejlettségi szintjének meghatározása mérőeszközökkel
- a kiszűrt gyermekek fejlődési körülményeinek részletes megismerése az óvodapedagógusok, és a szülők közreműködésével
- egyéni fejlesztési tervek készítése, a foglalkozások időrendi és tartalmi egyeztetése a gyermek óvodapedagógusaival, az óvoda logopédusával, pszichológusával
- a kiszűrt gyermekek fejlődésének biztosítása, a gyermek egyéni igényeinek figyelembevételével, egyéni, páros, kiscsoportos formában, óvodai csoporton belül és a csoportból kiemelve
- pozitív érzelmi kapcsolat kialakítása a gyermekkel. Egyéni érzelmi szükségleteinek megismerése, kielégítése, mindenkori aktuális testi-lelki állapotának a figyelembe vétele
- a gyermekek fejlődésének tervszerű nyomon követése, írásos rögzítése
- folyamatos kapcsolattartás, a családokkal, az óvodapedagógusokkal, az intézmény vezetőjével, a logopédussal, a pszichológussal. A kölcsönös tájékoztatás, és tapasztalatcsere lehetőségének a biztosítása
- szükség esetén kapcsolatfelvétel, és kapcsolattartás különböző szakemberekkel és intézmények (Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti Szolgálat) képviselőivel
- segítségnyújtás az óvodapedagógusoknak és a szülőknek a beiskolázás optimális időpontjának meghatározásában, terhelhetőségét, kognitív fejlettségét, motivációját figyelembe véve a gyermek számára legmegfelelőbb iskolatípus kiválasztásában

A fejlesztő foglalkozások szervezésében, a módszerek megválasztásában az alábbi konkrét elvek érvényesítése:

- nyugodt, kellemes környezet biztosítása
- érzelmi és értelmi motiváltság megteremtése
- olyan pedagógiai értékek, mint tudás, igazságosság, rend, szabadság és méltányosság használatát a fejlesztés egész folyamatát
- sikerélményt és fejlődést támogató szóbeli értékelés
- a játék, játékoság meghatározó szerepének az érvényesítése
- terhelhetőség és mozgásigény figyelembe vétele
- a gyermek napirendjében szereplő egyéb tevékenységek figyelembe vételével
- alkalmazkodás, a gyermek alapszükségleteihez (játék, életkori sajátosság és aktuális fizikai és mentális állapot)

a.) logopédus feladatai:

- a gyermek aktuális fejlettségi szintjének meghatározása mérőeszközökkel
- beszédhibák korrekciója
- diszlexia prevenció
- megkésett beszédfejlődés korrigálása, fejlesztése
- kommunikációs technikák elsajátíttatása és fejlesztése
- szülők tájékoztatása a gyermek beszédfejlődéséről (fogadóóra, szülői értekezlet)
- szoros együttműködés az óvónőkkel

b.) pszichológus feladatai:

- tájékozódás a gyermekekről és a családok nevelési elképzeléseiről
- a gyermek aktuális fejlettségi szintjének meghatározása mérőeszközökkel
- lelki problémák kialakulásának megelőzésére irányuló preventív tevékenység
- gyermekek képesség fejlesztése, különösen a viselkedés, magatartás területein
- kommunikációs képességek fejlesztése
- szülők korrekt tájékoztatása (fogadóóra, szülői értekezlet)

9.2. Felzárkóztató program

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN): az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Alapelveink:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek mintaként tekintsék, és érzelmileg kötődjenek ép kortársaikhoz, ez spontán húzóerőt jelent
- énképük és önértékelésük pozitív irányba fejlődjön, ne hatalmasodjon el rajtuk a sérültség tudata
- az ép gyermekeknél a gyermeki előítélet-mentesség, a természetes elfogadó attitűd kerüljön előtérbe
- megtanulják a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányát
- a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése, a pozitív tulajdonságok értékelése
- a speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését

Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI): az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

- mozgásszervi
- érzékszervi
- értelmi fogyatékos
- beszéd fogyatékos
- több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos
- autizmus spektrum zavarral
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd

A sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozás keretében, állapotuknak megfelelő gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesülnek attól kezdődően, hogy

igényjogosultságukat megállapították. Ezeknek a gyerekeknek nevelése-oktatása eredményességének érdekében az óvodai követelményeket módosítottuk és a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű pedagógiai segítségnyújtást biztosítunk.

A sajátos nevelési igényű gyermek szüleinek joga és kötelessége:

- a szakértői vélemény eredménye alapján gyermekét a megfelelő nevelési-oktatási intézménybe írassa

Óvodába lépéskor a gyermeknek rendelkeznie kell és az óvoda rendelkezésére kell bocsátani:

- orvosi diagnózis vagy a vizsgálat folyamatáról szóló igazolások
- megelőző pszichológiai, gyógypedagógiai vélemények, vizsgálati eredmények
- szakértői vélemény

Kerületünkben 2014. augusztus 31.-ig 1 óvoda látta el integráltan a beszéd fogyatékos gyerekeket. A szakértői vélemények alapján egyre több sajátos nevelésű igényű, beszéd fogyatékos, különleges bánásmódot, kiemelt figyelmet igénylő gyermek van, melyet a kerületben egy intézmény már nem képes befogadni.

2014. szeptember 1.-től a Kőbányai Önkormányzat a K/ 4881/3/2014/II. nyilvántartási szám alatt módosította az Alapító Okiratunkat, mely alapján intézményünk is fogad az illetékes szakértői bizottság vélemény alapján a többi gyermekkel együtt nevelhető:

- autizmus spektrum zavarral küzdő
- integráltan nevelhető beszéd fogyatékos sajátos nevelésű igényű
- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelésű igényű gyermek

Inkluzív nevelés feltételei óvodánkban:

- személyi feltételek adottak, az óvónők átérzik, hogy a fogyatékos gyermekeknek is joguk van arra, hogy tehetségüket a legmagasabb szinten kibontakoztassák
- a fogyatékosági típusnak megfelelő szakos utazó gyógypedagógus, logopédus foglalkozik a gyermekekkel a szakértői véleményben meghatározott óraszámban

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység céljai, feladatai óvodánkban:

- a fogyatékoságból fakadó hiányzó vagy sérült funkciókat igyekszünk helyreállítani
- törekszünk az ép funkciók bevonására a hiányok pótlása érdekében

- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítását célozzuk meg
- egyéni sikereket, segítő tulajdonságokat, funkciókat fejlesztünk
- a fejlesztés rövidtávú céljait minden esetben a fejlesztheséget megfogalmazó komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük

Fontos tényező:

- a fogyatékoság típusa, súlyossága
- a gyermek képességei, kialakult készségei
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja:

- a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztését
- beszereztünk az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális eszközöket
- felismertük, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek, egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képesek
- rugalmas szervezeti kereteket alakítottunk ki a sajátos nevelési igényű gyermekek, egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához
- az óvodapedagógusokat, pedagógiai munkát, segítő alkalmazottakat és a szülőket megfelelően tájékoztattuk az SNI gyermekek befogadásáról

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, a gyermek fejlesztése a szülőkkal való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Az óvónők és a speciális szakemberek kapcsolattartása folyamatos.

***„Először tedd, ami szükséges, aztán ami lehetséges,
És máris megtetted a lehetetlent!”***

9.2.1. Óvodánkba fogadható sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek

9.2.1.1. Beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyerekek integrációja óvodánkban

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros zavarai, illetve a beszéd problémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében,
- kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),
- a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége,
- összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszéd szervi működés gyengeségében,
- a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában,
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést, sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszéd probléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

9.2.1.2. Autizmus

Az autizmus fogalma:

Az autizmus szociális, kommunikációs kognitív készségek minőségi fejlődési zavara, amely az egész életen át tartó fogyatékos állapotot eredményezhet. Ez lehet igen súlyos, járulékos fogyatékoságokkal halmozott sérülés, illetve többé-kevésbé kompenzált (ritkán jól kompenzált) állapot. A súlyosan érintettek egész életen át teljes ellátásra, a jó képességűek egyénileg változó támogatásra szorulnak.

Autizmus spektrumzavar egy nagyon különleges neurobiológiai fejlődési rendellenesség, mely látszólag teljesen egészséges gyermek kommunikációs képességében, nehezen alakuló vagy hiányzó társas kapcsolataiban, nem elfogadott viselkedési formában és stereotip cselekvéseiben nyilvánul meg. A spektrum szó arra utal, hogy a betegség nagyon széles skálán mozog. A gyenge minőségű és kevés társas kapcsolattal rendelkező, kicsit modoros, kiemelkedő IQ-val rendelkező betegektől (Asperger szindróma) egészen a nagyon súlyos, „nembeszélő”, nem kommunikáló, önagresszióra hajlamos betegekig.

Az asperger szindróma az autizmus legenyhébb formája, az autizmus spektrum zavar legszélén lévő rendellenességként. Ilyenkor a gyermeknél a kommunikációs, társas kapcsolatok zavara enyhén áll fenn. Szereti az állandóságot, de az életkornak megfelelően fejlődik a kognitív funkció, normálisak a viselkedési minták, nem jellemző a megkésett beszédfejlődés sem. Intelligenciájuk átlagos, illetve nagyon gyakran jóval átlag feletti. Ha az autizmus a hiperaktív, figyelemzavaros gyerekek körében fordul elő, nagy részüknél ez a diagnózis.

Az autizmus tünetei:

- hiányzik a szemkontaktus, kerüli az emberi kapcsolatokat, érintéseket
- hanghatásokra lehet túlérzékeny, vagy teljesen közönyös
- veszélyérzete és a fájdalomérzete csökkent vagy hiányzik
- nem érzékeli, illetve nem észleli jól a testbeszédet, mimikát, gesztusokat
- szereti az állandóságot, a megszokott berögzült dolgokhoz ragaszkodik (pl. ugyan azon az úton való közlekedés az óvodáig).
- ha a megszokott dolgokban, napirendben a legkisebb változás van, akkor arra ellenállással reagál
- szerepjátékokra nem hajlandó, társakkal nem játszik

- hosszasan nézi a tárgyak részleteit, például a játékautók kerekeit pörgeti
- ugyanazon mozgásokat ismételteti, előre-hátra hintázik
- Arca kifejezéstelen, hangja monoton

Mivel a spektrum igen széles, így időbe telik a kezelés, terápia és az út kiválasztása is. Ha enyhe fokú érintettség áll fenn, akkor nagyon sok gyermek jól **integrálható a normál óvodai közösségekbe**, hisz az intelligenciájuk átlagos, igen sokszor jóval meghaladja, egészséges társaikét is, vannak olyan súlyosabb vagy igen súlyos esetek, amikor a gyermek csak speciális közösségbe járhat, ha egyáltalán képes rá.

9.2.1.3. Kevert specifikus fejlődési zavarok (F83)

Kevert specifikus fejlődési zavar általában kognitív funkciók általános károsodásával társul, de nem magyarázható egyértelműen általános mentális retardációval vagy nem megfelelő oktatással. A gyerek érzi, teljesítménye elmarad az intelligenciájához képest, kudarcai viselkedés változásában (pl.bohóckodás,) vagy félelem, szorongás okozta további teljesítmény-romlásban nyilvánulnak meg.

A pszichés fejlődési zavar tünetei:

- figyelemzavar
- impulzivitás
- szociális készségek éretlensége viselkedési zavar

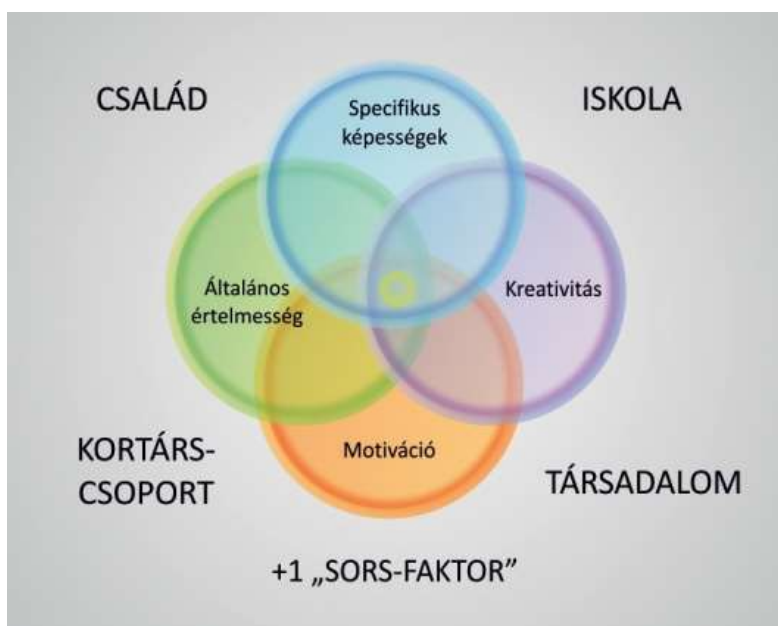
Azokban az esetekben írják le így a problémát, amikor a különböző területeken az elmaradás csaknem ugyanolyan fokú, és egyik esetén sem emelhető ki egy tünet vezető tünetként (pl. az emlékezet, figyelem, észlelés, gondolkodási folyamatokban megjelenő nehézségek mellett még a nyelv terén is elmaradás tapasztalható).

Ez a diagnózis leginkább az óvodás korú gyermekek esetén fordul elő, az iskolás életkorban a zavarok már más tüneti formákat öltenek, és általában valamilyen tanulási zavar képében jelentkeznek.

9.3. Tehetségfejlesztés

Pedagógiai hitvallásunk szerint az óvodáskor alapozó korszaknak tekinthető, ahol elsősorban a megfelelő érzelmi fejlődést kell biztosítani a gyerekek számára azzal, hogy törődünk velük, s engedjük őket játszani.

Kiemelten **tehetséges** gyermek az a gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A négygyűrűs ábra a genetikai adottságok (örökletesség) és a környezeti hatások interakcióját mutatja. A tehetséget négy genetikai adottság (örökletesség) - általános értelmesség adottság, specifikus mentális adottságok, kreativitás adottság és motivációs adottságok - és négy környezeti tényező - család, iskola, kortárs csoportok és általános társadalmi környezet - eredőjeként látja Czeizel Endre kialakulni. Mindegyik környezeti faktor lehet pozitív és negatív, és így bonyolult elegyet alkot.

A tehetségnek kognitív, emocionális és szociális **összetevői** vannak: (Gyarmathy Éva)

1. divergens gondolkodás - másképp látja a világot, nem fogadja el úgy a dolgokat, ahogy vannak, csodabogárnak vagy akadékoskodónak tarthatják
2. intenzív ingerelhetőség - erős receptorai vannak és erősen reagál, esetleg sokat sír, minden érdeklő, kíváncsi

3. érzékenység - az átlagosnál mélyebben érintik a dolgok, bírálatra, elutasításra megsértődik, másnak, idegennek érzi magát
4. éles felfogóképesség - sok mindent átlát, átugrik lépéseket, türelmetlen mások lassúságával szemben
5. belső vezérlő elv - saját útját járja, normákat, segítséget elutasítja, hajthatatlan, makacs

A tehetségek megkülönböztetése tudományterületek szerint:

- nyelvi
- matematikai
- képzőművészeti
- zenei
- mozgás- és sport
- természettudományi
- társas-vezetői tehetségeket

Óvodás korban nem beszélhetünk még egyértelműen tehetségről, ugyanakkor tehetségigéretes adottságokról, s hajlamokról már igen, amit ha időben felismerünk, akár azt az óvodás kortól is fejleszteni tudjuk. Ebben az életszakaszban is felfigyelhetünk olyan gyerekekre, akiknek bizonyos adottsága az átlagosnál lényegesen jobb, nagyon motivált bizonyos területen, s ebből adódóan kitartóan, hosszú ideig képes azzal a területtel foglalatoskodni. Ezeket a gyerekeket **tehetségigéret**eknek nevezhetjük. A tehetségigéret reményt, esélyt, lehetőséget hordoz magában a személyiség valamelyik képességében, tevékenységi körében.

Óvodáskorban leghamarabb a mozgásos, zenei, képzőművészeti, matematikai tehetségigéreteket figyelhetjük meg.

9.3.1. Komplex tehetségsegítő program

Programunk egyik legfontosabb **célkitűzése**: a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségigéretnek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket. A kiválóan kreatív tehetségigéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében.

Alapelveink a tehetségfejlesztésben:

- gyermekek érdekeinek elsődlegessége
- szabadjáték fejlesztő hatásainak kihasználása
- a személyiség komplex fejlesztése

- figyelembe vesszük a gyermekek fejlődési ütemét, képességeit, tehetségét
- érzelmi fejlődés biztosítása
- nyílt, őszinte tényfeltárás a szülők felé

Speciális célok a tehetséggondozásban:

- a tehetséges gyermek erős oldalának támogatása
- a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése
- minden terület fejlesztése, komplex személyiségfejlesztés
- elfogadó, a személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása
- a pihenés és a relaxációs lehetőség biztosítása

A tehetséggondozás óvodai értelmezése:

Óvodánkban a tehetségígéretes gyermekek fejlesztése két síkon történik:

- óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva
- illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” műhelyek keretében

Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek. Kötelességünk, hogy segítsük őket a további fejlődésben, erősítsük erős oldalukat, erősítsük gyenge területeiket (melyek a fejlődését megnehezítik), olyan légkört alakítsunk ki a gyermekek körül, amely őket elfogadja, személyiségüknek fejlődését segíti.

Általunk alkalmazott **módszerek** a fejlesztésben:

- egyéni differenciálás
- projekt módszerek
- gazdagító programok műhelyfoglalkozásokon
- szoros együttműködés a családokkal

Csoportos óvodapedagógusok feladatai a tehetségfejlesztés terén minden korosztályban:

- a gyermekek megfigyelésével összhangban, az egyéni sajátosságokat vegye figyelembe a nevelőmunkában, s alkalmazza a differenciálás, mint pedagógiai módszer elemeit
- teremtsen meg a differenciálás feltételeit és segítse elő differenciált feladatok adásával a gyermekek testi, lelki, érzelmi, értelmi fejlődését
- formálja az óvodapedagógus a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi és szociális képességeit

- óvodai élet egészében olyan légkört teremtsen minden gyermeknek, ahol alkotóképessége kibontakozhasson
- a projektekhez tervezen különböző szintű vonzó tevékenységeket, így lehetőséget biztosítson az öndifferenciálásra
- teremtsen olyan környezetet, ahol a gyermek képzelete és kreativitása lehetőség szerint ne ütközzön akadályokba, vagy azokon könnyen túl tudjon lendülni
- működjön együtt hatékonyan a segítő szakemberekkel, kérjen útmutatást a feladatok színvonalas ellátásához mindennapi pedagógiai munkájához
- készítsen feljegyzést és fejlesztési tervet a gyermekek fejlődéséről, melyet a szakemberekkel, és a szülővel rendszeresen egyeztet
- használja ki minél jobban a természetes helyzeteket a fejlesztésben, különös tekintettel a játékra, a mozgásra

9.3.2. Speciális gazdagító program óvodánkban

Óvodánkban **Tehetségfejlesztő munkaközösség** működik, melynek feladatai:

- felismerni és gondozni a tehetségcsírákat óvodai keretek között, csoportjukban és kiscsoportos gazdagító műhelyfoglalkozásokon
- segíteni az óvodapedagógusokat a tehetséggondozás megvalósításában
- segítve bevonni a szülőket tehetségfejlesztő munkánkba
- a tehetségigéretnek műhelyekbe való beválogatása a tulajdonságlista alapján

A tehetségvizsgálat, azonosítás folyamata óvodánkban:

A tehetségvizsgálat, azonosítás folyamatos, objektív és szubjektív elemekkel, módszerekkel, amelyeket a Kőbányai Tehetségsegítő stratégia javaslataiból választottunk ki.

Módszereink:

- a gyermekek tehetségére utaló személyiségjellemzőinek, viselkedésének beazonosítása tulajdonságlista alapján
- egyéni fejlődési lapok elemzése a csoportos dokumentációból
- részkapességeket mérő teszt 5 éves kortól az erősségek és gyengeségek megtalálására
- a gyermekek érdeklődésének vizsgálata, kérdőívek a szülők részére

A tehetségfejlesztő óvodapedagógusok feladatai:

- a legoptimálisabb fejlődést segítő nyugodt, derűs, kellemes környezet biztosítása
- a gyermekek szociális érzékenységének, önismeret fejlődésének segítése, teret engedve önkifejező és önértékesítő törekvéseinek
- megfelelő érzelmi és értelmi motiváltság biztosítása az általános és speciális képességek komplex fejlesztésére
- a gyermekek erős és gyenge oldalának fejlesztése, kibontakoztatása
- tehetségígéretet mutató gyermekek beazonosítása, nyilvántartása
- intézményen belül a tehetséget mutató gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése
- az alulteljesítő tehetséges gyerekek felismerése (az alulteljesítést kiváltó és fenntartó okok feltárása)
- élményszerző, gazdagító programok szervezése
- szülők bevonása a tehetséggondozásba: nyílt, őszinte, toleráns partnerkapcsolat kialakítása
- pályázatok felkutatása és írása
- tehetségígéretet mutató gyermekek megfelelő iskolába való irányítása
- együttműködés szakemberekkel, kollégákkal. Folyamatos konzultáció: óvodavezetővel, fejlesztőpedagógussal, pszichológussal, logopédussal, dajkával
- fontos számunkra, hogy együttműködő, empatikus, elfogadó kapcsolat alakuljon ki a gyerekek-gyerek, gyerek-szülő, gyerek-óvodapedagógus, óvodapedagógus-szülő között

Kiscsoportos gazdagító foglalkozások műhelymunkában:

Speciális programunkban az 5-6-7 éves tehetségígéretes gyermekek gondozása egy rásegítő programmal történik. Ennek keretében az átlag feletti értelmi képességekkel, kreativitással és ehhez kapcsolódó feladatalkötelezettséggel rendelkező tehetségígéreteseknek műhelymunkában olyan játékos foglalkozásokat tartunk, ami kielégíti a gyermek érdeklődési területét, illetve tovább bővíti azt. A lényeg az, hogy a gyerekek olyan komplex többletismereteket kapjanak, amivel a közeljövőben foglalkozniuk, a programba be lehessen csempészni a lemaradó területek fejlesztését, egymásra találhassanak a hasonló érdeklődésű gyermekek. A projektek sokszínű témákat, tevékenységeket kínálnak a gyermekeknek.

A műhelyfoglalkozásokat a műveltségterület iránt érdeklődő és elkötelezett óvodapedagógusok vezetik. A műhelyek bevezetése fokozatosan valósul meg óvodánkban a következők szerint: Logikai- táblajáték tehetségcsoport, Mozgás- és sport tehetségcsoport, Művészeti tehetségműhely.

9.3.3. Tehetségműhelyek

9.3.3.1. Logikai- táblajáték tehetségcsoport

Célok: A logikai-matematikai területen kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek érdeklődési irányának alakítása, személyiségük komplex fejlesztése elsősorban a problémamegoldó gondolkodást elősegítő táblás játékokkal.

Feladatok:

- a kiemelkedő területek fejlesztésére logikai és táblajátékok bemutatása, a játékok készségszintre emelése, ehhez kapcsolódóan:
- jártasságok megszerzése többféle játékcsaládban
- a közös jellemzők megtalálása egy-egy játékcsaládon belül
- az egyes játékok esetében a főbb törekvések, legfőbb szempontok összefoglalása
- stratégiák felfedése kezdők számára
- szabálmódosítások keresése
- nyerő stratégiák keresése, algoritmusok felfedezése
- táblajátékok készítése
- a komplex tehetségfejlesztés jegyében a személyiség-tényezők fejlesztése: EQ fejlesztő mesékkel és játékokkal
- lazító elemek bemutatása: relaxációs mese, zenés pozitív megerősítés, mozgásos játékok, vizuális tevékenységek
- további gazdagító programok szervezése, lebonyolítása
- a hatékony, támogató szülői attitűd alakítása

9.3.3.2. *Mozgás-és sport tehetségcsoport*

Célok: Mozgásterületen kiemelkedő képességű gyermekek felismerése, továbbá a már ismert és újszerű eszközökkel és mozgássorokkal való megismerkedés, azok speciális gazdagítása. A gyerekek alapvető mozgásigényére támaszkodva gyorsaságuk, egyensúlyérzékük, tér- és alaklátásuk továbbfejlesztése.

Feladatok:

- mozgásban tehetségesnek tűnő gyerekek fejlesztéséhez munkaterv készítése, illetve év végi beszámoló készítése, valamint szakmai anyag összeállítása
- mozgásterületen szakmai tájékozódás, szakirodalom felkutatása és megismerése
- a gyermekek érzelmi blokkjainak feloldása, improvizáció megteremtése (gyermek érzelemfeloldó módszerek alkalmazása: zene, hang, mozgásterápia)
- egészséges életmódra való nevelés hangsúlyozása a mozgáson keresztül
- tartásjavító és talpboltozat erősítő elemek beépülése minden foglalkozáson
- lehetőség szerint a belső kisudvar adottságainak kihasználásával a szabad levegőn való mozgás biztosítása
- az esetleges balesetek megelőzése érdekében szigorú szabályok ismertetése és betartatása
- különböző munkaformák kipróbálása, melyek során a gyerekek képessé válnak az együttműködésre, ezáltal tovább fejlődnek szociális képességeik, társas kapcsolataik
- zenés gimnasztikai, mozgáskoordinációt és egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatok beépítése
- jártasságok, készségek, képességek erősítése és magasabb szintre való emelése változatos módon
- változatos mozgásos eszközökkel való ismerkedés és azok gyakorlati alkalmazása
- óvodán kívüli sport rendezvényeken való részvétel, gyerekek felkészítése
- gazdagító program szervezése és azon való részvétel (pl. Műjégpálya)
- pályázatok folyamatos nyomon követése és írása
- szülőkkel való pozitív, hatékony együttműködés kialakítása, külsős helyszíni programokon való részvételre való bevonásuk
- személyes kapcsolatok kialakítása minden belső és külső partnerrel
- egészséges versenyszellem kialakítása és segítése. A nyeres/ vesztes lehetőségének elfogadása

9.3.3.3. *Művészeti tehetségműhely*

Célok: A tehetség megnyilvánulásának korai felismerése a művészeti területeken (kézművesség, zene, irodalom). A komplex személyiség fejlesztése, gondozása, az erős és gyenge oldalának kiegyensúlyozott fejlesztésével. A gyermekek intellektuális, esztétikai és erkölcsi-szociális érzelmeinek fejlesztése, érzelmi ráhangolódás és a gyermek kiteljesedéséhez szükséges miliő megteremtése.

Feladatok:

- a kiemelkedő képességű gyermekek optimális fejlesztéséhez szükséges éves munkaterv készítése
- a szülők megfelelő tájékoztatása, bevonása, szemléletformálása, közösségalkotás
- gazdagító programok szervezése a szülők segítségével, bevonásával
- a tevékenységek során érzelmefeloldó módszerek alkalmazásával (zene, mese, drámajátékok) az alkotói légkör megteremtése
- az adekvát önértékelés képességének kialakítása, a gyermek személyiségének szabad kibontakoztatása, másság elfogadása, saját és mások értékeinek megismerése, lehetőség szerint kiállítás szervezése a produktumokból
- az alkotó gondolkodás, alkotó kétség és az önkifejezés sokoldalú lehetőségeinek a fejlesztése
- a hagyományörző szemlélettel az identitástudat és az erkölcsi értékek alakítása.
- a művészeti hatások, és tevékenységek komplex alkalmazása (zene, mese drámajáték)
- az esztétikum iránti fogékonyság, érzékenység alakítása
- a nyitottság megteremtése a természet felé. A természetben található anyagok gyűjtése, felhasználása a környezettudatosság jegyében
- kreativitás, fantázia kibontakoztatása, esztétikum iránti fogékonyság, érzékenység alakítása
- a vizuális önkifejezés, a vizuális alkotótevékenységek sokoldalú technikai lehetőségének biztosítása
- a manuális készség erősítése a barkácsolás által
- a zenei anyanyelv megalapozása a népdalaink, és a magyar népzene segítségével
- értelmi-anyanyelvi nevelés a tevékenységek során
- a mozgás szeretetésre nevelés a népi és mozgásos drámajátékok által, egészségtudatos magatartás formálása

- a különböző munkaformák kipróbálása, egymástól való tanulás elvének érvényesítése, melynek során a gyermekek képessé válnak az együttműködésre, ezáltal fejlődik a szociális képességük és a társas kapcsolataik
- a gyermek motivációjának szinten tartása, illetve segítségnyújtás az érdeklődési körének megtalálásához
- a szülők támogatása a megfelelő művészeti intézmény megtalálásában, kiválasztásában

10. A GYERMEKVÉDELEM ÓVODÁNKBAN

A gyermekek jogairól szóló egyezmény legfontosabb rendelkezése annak előírása, hogy az intézmények minden, a gyermeket érintő döntésükben "a gyermekek mindenekfelett álló érdekét" kötelesek figyelembe venni és azt semmilyen más érdek nem előzheti meg. Az egyezményben lefektetett jogokat óvodánkban is biztosítjuk a gyermekek számára minden megkülönböztetés nélkül (fajra, nemre, színre, nyelvre, vallásra, származásra, vagy egyéb helyzetre való tekintet nélkül). A család, mint a társadalom alapvető egysége minden támogatást és védelmet kapjon meg ahhoz, hogy szerepét betölthesse.

Mindent megteszünk annak érdekében, hogy a gyermekeket az elhanyagolástól, kizsákmányolástól, durvaságtól és erőszaktól megvédjük. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a gyermekvédelmi törvény /1997. évi/ átfogóan szabályozza a gyermeki jogokat /gyermekvédelmi törvény 6. - 13. & /

A gyermekvédelem célja óvodánkban ennek értelmében:

- a prevenció
- estenként hátránycsökkentő szerepet vállal
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése
- a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás
- együttműködés a különböző szakemberekkel

A gyermekvédelem jelentősége:

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi hatások, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség és csökken ezzel szemben a tűrőképesség. Mindez leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le, melyek káros hatása megjelenik az óvodában /pl.: viselkedési, szociális zavarok/. Az óvodai gyermekvédelem az első legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája /éhség, agresszivitás, szorongás, kék foltok/ itt érzékelhetők.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermeki jogok védelme a fentiek szerint
- olyan légkör megteremtése, mely kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, bármilyen ok miatt hátrányos, kizsákmányolt helyzetbe kerüljön
- biztosítjuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges feltételeket

- fokozottan támogatjuk, segítjük a valamilyen okból hátrányt szenvedő gyermekeket
- a gyermekcsoport közösségi életét úgy szervezzük, hogy a másság elfogadása, a tolerancia érvényesüljön a mindennapi gyakorlatban
- a családi nevelést segítjük, támogatjuk, elsődlegesnek ismerjük el
- lehetőségeket teremtünk a gyermekek képességeinek kibontakoztatásához
- segítjük a gyermekeket abban, hogy szükség esetén leküzdhessék azokat a hátrányokat, melyek születésük, családi, vagyoni helyzetük, vagy mások miatt fennállnak

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- szülőkkel való együttműködés, szemléletformálás, tanácsadás, családlátogatás, szülői értekezleten való részvétel, segítségadás
- az óvoda valamennyi gyermekére kiterjedő preventív tevékenység végzése, irányítása
- hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek anamnézisének elkészítése a csoportvezető óvodapedagógus segítségével
- a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség típusának, súlyosságának mérlegelése, nyilvántartásba vétele
- javaslattétel a további teendőkre, egyeztetés a Bárka- Kőbányai Szociális és Gyermekjóléti Központtal, a gyermekvédelmi koordinátorral
- szociális ellátások számbavétele
- a gyermekek érdekeinek képviselése
- együttműködés az óvoda dolgozóival, szemléletformálás
- információáramoltatás az óvodapedagógusok között, tanácsadás
- a gyermekek érdekében fontos a titoktartás szem előtt tartása
- kapcsolattartás külső intézményekkel (Bárka- Kőbányai Szociális és Gyermekjóléti Központtal, védőnővel, Kőbányai Pedagógiai Szolgáltató Központtal, Gyámhivatallal, Jegyzői Irodával, Családsegítővel)

11. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

11.1. Az óvoda és a családok kapcsolattartása

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együttműködve szolgálja a gyermek fejlődését. Elsődleges a családi nevelés, az óvodai folytatja és kiegészíti azt. A családdal a kapcsolattartás több formája lehetséges. Az óvoda és a család között összekötő kapocs a Szülő Munkaközösség (SZMK).

Célunk, hogy a gyermekek nevelése a családdal összehangoltan történjen, a gyermekek érdekeit maximálisan figyelembe véve, a családi nevelést erősítve.

Alapelveink:

- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő szerepet tölt be
- a gyermek fejlődéséért megoszlik a felelősség a család és az óvoda között, de a döntő hangsúly a családon van
- a családok eltérő nevelési szokásainak, igényeinek tisztelete
- tapintat, nyitottság, őszinteség, rugalmasság a z együttnevelés során
- a szülő, a gyermek, és a pedagógus együttműködésének formái és tovább fejlesztés lehetőségei egyaránt a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit képviseljék

Hagyományos kapcsolattartási formák:

1. Családlátogatás

Már az óvodába lépés előtt kezdetét veheti a kapcsolattartás a szülőkkel.

Célja, hogy az óvodapedagógus a gyermeket közvetlen környezetében megismerje, felmérje a gyermek helyét a családban, tájékozódjon a szülők nevelési elveiről, szokásairól. Kiemelt szerepe van, hiszen megkönnyítheti a befogadást, illetve az óvodapedagógus megismerheti a családok életviteli szokásait is.

A gyermek befogadásának sikeressége az óvoda valamennyi dolgozója illetve a család közös sikere.

1. Nyílt napok

A szülő betekintést nyerhet a napi óvodai életbe, új tulajdonságot fedezhet fel gyermekében; láthatja gyermeke elfoglalt helyét a csoportban; viselkedését a közösségben.

2. Szülői fórum tartása a leendő szülőknek

Az első személyes kapcsolat alkalma lehet, ahol a leendő óvodapedagógusok és dadus nénik bemutatkozhatnak a szülőknek.

3. Szülői értekezlet

Célja az általános megbeszélés, téma kifejtés, ami a szülőt, a gyermeket, az óvodai csoportot érinti.

4. Fogadóóra

Bizalmas jellegű, személyre szabott, igény szerinti-szülő vagy pedagógus részéről- beszélgetés,

5. Közös programok szervezése

Az óvoda és a család közötti kapcsolat elmélyítésére szolgál, közösségformáló erővel hat. A gyermekek számára fontos élmény ez a nap, amikor a szülei velük együtt vehetnek részt az eseményekben, együtt játszhatnak, örülhetnek, ünnepelhetnek, kirándulhatnak, versenyezhetnek.

6. Szülői munkaközösség

Összekötő kapocs az óvoda és a családok között. Fontos, hogy munkájukat segítsük és a szülők véleményét, kéréseit figyelembe vegyük.

A kapcsolattartás megújuló formái:

- útmutatók, kiadványok eljuttatása a leendő szülőknek, amelyekből megismerhetik az óvoda helyi nevelési programjának fő vonulatait
- családi játékdélutánok szervezése, melyeknek kettős célja van: az óvodai kötődés kialakítása, fenntartása; a játék fontosságának erősítése a szülőkben
- szülői értekezletekre speciális témákat hirdetünk meg, s kinek melyik téma iránt van érdeklődése, a szerint vesz részt rajta
- ünnepekre, rendezvényekre közösen készülünk a családokkal, pl. adventi készülődés, húsvéti készülődés, Gépmadár nap
- szülői faliújság létrehozása, ahol a szülők információkat oszthatnak meg egymással

Óvodapedagógusi feladatok a családdal kapcsolatosan minden csoportban:

- partneri kapcsolat kiépítése, segítő, kezdeményező magatartás, kölcsönös bizalom megalapozása

- tájékozódás a családok életviteli szokásairól, nevelési elképzeléseiről
- a szülők rendszeres, korrekt tájékoztatása gyermekük fejlődéséről
- családlátogatások a szülői igények figyelembevételével, a nevelési kérdések egyeztetése érdekében
- fogadóórák, szülői értekezletek tartása szükség szerinti számban és tartalommal
- ünnepekhez kötött készülődések szervezése a családokkal közösen
- az SZMK munkájának segítése, a szülői vélemények lehetőség szerinti figyelembe vétele
- a gyermekek érdekeinek mindenekfelett álló képviselője

11.2. Az óvoda és a társintézmények (bölcsőde, iskola) kapcsolattartása

Bölcsőde – óvoda kapcsolata

Óvodapedagógusi feladatok:

- lehetőség és igény szerint meglátogatják a gyermekeket a családjukban, a bölcsődei csoportjukban
- részt vesznek a bölcsődei szülői értekezleteken
- kezdeményezik a két intézmény egymással szembeni elvárásainak megismerését, közelítését

Óvoda – iskola kapcsolata:

- a két intézmény pedagógusai ismerjék meg egymás munkamódszerét, követelményeit: így mindkét fél tudja, hogy hova küldi, illetve honnan kapja növendékeit, és mit várhat el tőlük
- a két intézmény pedagógusai kölcsönösen ismerjék meg az intézmények alapidokumentumait
- legyen lehetőség esetenként szakmai tartalmú kötetlen megbeszélésre a két intézmény vezetői, és pedagógusai között
- iskola-óvoda munkacsoport működtetése, mely koordinálja a közös tevékenységeket, és meghatározza az éves feladattervet, megkönnyítve ezzel óvodásaink iskolába való átmenetét.

A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ AJÁNLOTT IRODALOMJEGYZÉK

1. A Labda, Flaccus kiadó, 2003.
2. A természet ünnepei, Kincs Könyvkiadó, Szombathely, 1999.
3. A tornapad, Flaccus kiadó, 2003.
4. Ágoston Valéria: „Csillaglesen” Az óvodai tehetséggondozás ösvényein, Sprint Kft.,
5. Az óvodáskor fejlesztőjátékai, Okker kiadó
6. Beerné Sántha Magdolna- Szappanos István: Módszertani példatár, Kecskeméti Tanítóképző Főiskola, 1991
7. Bessenyei Antal: Praktikus ábrázolás az óvodában, Tankönyvkiadó, Budapest, 1978
8. Bozsik Rozália Luca: Gyermekirodalmi tallózó Novum Impex, 2012
9. Dankó Ervinné: Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában, Okker kiadó
10. Dr. Bakkay Tiborné: Az óvodai ábrázolás és kézimunka módszertana, Tankönyvkiadó, Budapest, 1985
11. Dr. Bucherna Nándorné - Faust Dezsőné - Zadravec Teréz: Néphagyományörzés az óvodában, második kiadás, HOGYF EDITIO H, 1998.
12. Dr. Fejes Erzsébet - Kanczler Gyuláné dr.: Mesélő természet, Kincs Könyvkiadó, Szombathely, 1995.
13. Dr. Fejes Erzsébet- Kanczler Gyuláné dr.: A természet ünnepei, Kincs könyvkiadó, 1999
14. Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban, Okker kiadó
15. Dr. PereszlényiÉva: Játék, mozgás, kommunikáció - Választható, minősített óvodai program, 1996.
16. Dr. Szabó Pál : Iskolás lesz a gyermekünk, Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.
17. dr. Tótszőllyősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés szabadon, Budapest,1999
18. Évnyitótól évszázadig: Versek, mesék ünnepekhez, T.K.K
19. Fejlődéslélektan és pedagógiai pszichológia tankönyv, Kossuth Kiadó, Budapest, 1998.
20. Forrai Katalin: Ének a bölcsődében, Editio Musica Budapest, 1994
21. Forrai Katalin: Ének az óvodában, Editio Musica Budapest, 1993
22. Gabnai Katalin: Drámajátékok gyermekeknek, fiataloknak, felnőtteknek, Színházi füzetek/III. Budapest, 1993
23. Gerhard Winkel: Iskolakert, tankert, Mezőgazda Kiadó, 1993.
24. Gönczö Ferencné: Beszédfejlesztés és anyanyelvi nevelés, Tankönyvkiadó, 2001.
25. Gyarmathy Éva: A tehetség háttere és gondozásának gyakorlata, Elte Kiadó, 2007

26. Gyarmathy Éva: A tehetség, Elte Kiadó, Budapest, 2006
27. Kárpáti Andrea: Vizuális képességek fejlődése, Nemzeti tankönyvkiadó, 1995
28. Kifor Lászlóné - Tóth Ágnes: A varázsige, Novum Kiadó, 2001.
29. Kis Éva óvónő irodalmi gyűjteménye az évszakokról: Itt a nyár... a tél csengői... tavasz van... peregnek... ünnep... Color Print Nyomda, Szolnok, 1996.
30. Kísérletek nagykönyve, Novum kiadó, 2006
31. Kompetencia alapú programcsomag- Elméleti alapvetések, Módszertani kötetek
32. Mérei Ferenc- V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Medicina könyvkiadó Zrt
33. Mese dramatizációk óvodásoknak
34. Pappné Gazdag Zsuzsanna: Újabb utánzó gyakorlatok, Flaccus kiadó, 2003.
35. Parkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában, Alex Fejpo Kiadó, 1992.
36. Pektor Gabriella: Labdára fel!, Flaccus Kiadó, 2001.
37. Perlai Rezsóné: Matematikai játékok óvodáskorban, Flaccus kiadó, 2014
38. Porkolábné Balogh Katalin: Komplex prevenciós óvodai program, Trefort kiadó
39. Szabadi Ilona: Környezetismeret az óvodában, Országos Pedagógiai Intézet, 1975
40. Szappanos István: Rajzolás, festés, tárgyalakítás, Tankönyvkiadó, Budapest
41. Tartásjavító és izomerősítő és mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodásoknak
42. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában, Editio Musica Budapest, 1982
43. Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékokkal, mesével - Minősített óvodai program, Sopron OKI adatban, 1996.

137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról. In: Magyar Közlöny, 2018. 118.sz. - p.27346-27349.

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

Legitimációs Záradék

A Kőbányai Gépmadár Óvoda

Helyi Pedagógiai Programjának érvényességi kötele visszavonásig szól.

A Pedagógiai Programot az óvoda Nevelőtestülete fogadja el. A hatályba lépéssel egyidejűleg érvényét veszti a 2015. december 10-én elfogadott Pedagógiai Program. A Kőbányai Gépmadár Óvoda Pedagógiai Programjának megvalósítása a Fenntartót többekételezettséggel nem terheli. Nyilvánosságra hozatal az intézmény honlapján.

Módosítás módja: A nevelőtestület 2/3-ának, illetve az SZMK 80%-ának többségi indítványára.

2020. július 22-én a Nevelőtestület a módosított Gépmadár Programot 100% arányban elfogadta nevelőtestületi értekezlet keretében.

A Pedagógiai Program módosításáról a Szülői Szervezet 2020. július 22-én véleményét, egyetértését nyilvánította.

(Jegyzőkönyv csatolva)

Hatálybalépés: 2020. szeptember 1.

Benyújtás időpontja: 2020. augusztus 3.

Király Ildikó

Király Ildikó

Intézményvezető

MELLÉKLET

A program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke			
Eszközök, felszerelések	Jelenlegi állapot	A fejlesztés lehetőségei	Egyéb megjegyzés
Játékok, eszközök, különböző játékformák eszközei	Az eszköznorma szerinti készlettel rendelkezünk	Folyamatos pótlás az óvoda költségvetéséből, és pályázati lehetőségekből	Az ágyak, székek, asztalok cseréje megtörtént, az egyéb felszerelések elhasználódás miatti lecserélésére folyamatos feladat, melyet a költségvetésből oldunk meg.
Mozgásfejlődést segítő eszközök	Eszköznorma szerinti felszereltséggel rendelkezünk	Folyamatos pótlás és fejlesztés a költségvetésből, és pályázati keretektől	Minden évben felmérjük a lehetőségeinket, és bővítjük, felújítjuk készleteinket. Kiemelt figyelemmel vagyunk a mozgásfejlesztő eszközökre.
Értelmi képességeket, kreativitást, kommunikációs képességeket fejlesztő eszközök	Sok ilyen jellegű jó minőségű fejlesztő játékkal rendelkezünk. Kevesebb eszközünk van a kommunikáció fejlesztéséhez.	Saját készítésű eszközökkel szükséges pótolnunk a hiányzó készletet, mert ehhez a területhez könnyen lehet jól használható játékokat készíteni	Logopédusunk segítségét igénybe vesszük a kommunikációs játékok bővítéséhez.
Művészeti nevelések tevékenységeihez szükséges eszközök	Az előírás szerinti eszközkészlettel rendelkezünk	Zenei eszköztárunkat most újítottuk, évente egy új eszközt fogunk venni	A rajz, mintázás, kézimunka évente fogyó eszközeit csak korlátozott mennyiségben, a legszükségesebb

	<p>Szükségünk lesz jó minőségű CD lejátszóra is, melyet az eszközfejlesztési keretből kívánunk megvenni. Évente 2 csoportnak.</p>	<p>(vagy cserélni) csoportonként</p> <p>A mese-versfoglalkozásokhoz saját készítésű eszközöket tervezünk, így csak az anyagköltséget kell fedeznünk.</p>	<p>eszközök pótlásával biztosítjuk.</p> <p>Erről a szülőket is tájékoztatjuk. Évente veszünk festéket, zsírkrétát, rajzlapot, színes lapokat, kartont, gyurmát, agyagot a költségvetési keretünk lehetőségei szerint.</p>
<p>Környező világ tevékeny megismeréséhez szükséges eszközök</p>	<p>Részben rendelkezünk a szükséges eszközökkel, ami hiányzik, az a kísérletekhez szükséges kisebb felszerelések</p>	<p>Nagyítókat, csíráztató tálakat, mérlegeket, be kell szerezni a költségvetésből</p>	<p>Ehhez a tevékenységhez nem szükséges feltétlenül sok eszköz, inkább a természetes élethelyzeteket kell jól felhasználni a nevelésben</p>
<p>Munka jellegű tevékenységek eszközei</p>	<p>Évente kell pótolni a kerti munkához, a naposi munkához, és a teremdíszítéshez szükséges eszközöket, felszereléseket: lombsöprűk, seprűk, lapátok, gereblyék, napos kötények, törölkendők, tálak</p>	<p>Mindig az elhasználódott eszközöket cseréljük le szükség szerint.</p>	

	stb.		
Fejlesztő pedagógiai munkához	Fejlesztő játék készletünk jelenleg bőséges, azonban az elhasználódás miatt ezeket folyamatosan kell pótolni.	Saját készítésű egyszerűbb fejlesztő játékokkal fogjuk kiegészíteni a készletet.	Mind az óvónők, mind a fejlesztő szakemberek igényelnek eszközöket munkájukhoz. Az igényeket összehangoltan, fontossági sorrendben fogjuk teljesíteni. Pályázatokon való részvétel indokolt ezen a területen is.
	Mozgásfejlesztő játékokat, udvari torna Eszközöket folyamatosan kell pótolnunk. A szobában is használható eszközök sorát bővíteni kell.	Ugráló labdát, bújó-kúszó szobai eszközöket, labdákat egyensúlyozó gerendát, karikákat lépegetőt, egyéb szobai eszközt folyamatosan kell biztosítanunk kisebb csoportoknak a nagymozgásokhoz	Alapítványunk az udvari eszközök pótlásában jelentős segítséget nyújthat. Pályázatokon való részvétel ezen a területen is.
	Kézműves tevékenységekhez van anyagkészletünk, szerszámaink.	A kézműves tevékenységekhez szükséges eszközök anyagok folyamatos bővítése.	Sok anyagféleséget közös gyűjtőmunkával Tudunk beszerezni, szülők segítségével: csuhé, kukoricaszár, száraz termések,

			fonalak, anyagok, papírok stb.
Programunk specialitásaihoz kapcsolódó egyéb eszközök	Népzenei CD készletünket folyamatosan bővítjük, valamint az ilyen jellegű irodalom is kiegészítésre szorul.	Könyvtár bővítés a hagyományőrzéssel kapcsolatosan. CD lemezek és lejátszó beszerzése, folyamatos üzemeltetése szükséges.	